

Найлагідніший початок СПАСІННЯ

«З наступної суботи вже співаємо перший покаянний тропар «По-клініа швизн мн двєси жинодлвч» і починаємо готуватися до Великого посту». Оце так несподіванка! Приход мимоволі дружно ахнув у відповідь на таке закінчення священником недільної проповіді. Це було місяць тому... А вже і підготовчі тижні збігли. Починається піст, час покаяння, час спасіння. Власне, для спасіння зручний будь-який день року, аби наша воля. Але в піст, коли з послуху Церкві відпочиваємо від щедрих наїдків і стаємо більш уважними у молитві, духовні очі наші, звичай сліпі або напівсліпі, прозрівають, душа жахається самої себе, свого заскорублого стану, стає хоч якось схильною до каєття, а воно пом'якшує серце — і ми можемо забажати змінитися на краще. Але забажати — іще не досягти бажаного. Тепер доведеться докласти зусиль, потрудитися — до того ж ревно, і не допускати сумнів у серце: чи вийде? Своїх сил у нас, звичайно, обмаль, і рішучість вичерпується дуже скоро. Скільки разів ми обіцяли собі твердо йти до мети, по-рвати з гріхом! Та щоразу відступали,

здавалися... І все ж «не можу» — фраза, не гідна християнина, наставляє святий Феодан Затворник. Навпаки: «Усе можу в Христі, Який мене підкріплює». Пам'ятаєте з вечірніх молитв: «По гді, или хошд, или не хошд, или ма»? Як же спасає Господь? Як люблячий батько пильнує своїх дітей, так Він бережно оточує Своїх ревних послідовників благодаттю Божою спасительною, ніби щитом закриваючи їх непомітно для ока від спокус диявола, і доки християни налаштовані рішуче, доки не попустять собі охолонуті і зволютимуть залишитися захищеними і зміцненими Божою силою, — не впадуть у гріх.

Так, піст — найлагідніший початок спасіння. У ньому корінь чеснот: і підкорення своєї волі Божій волі, і довіри Йому у сполученні з любов'ю, і вдячності Богу за все... У ньому ж зародок викорінення зла у собі. Один старець колись так наставляв учнів: «Коли правитель хоче перемогти вороже місто, то, перш за все, утримує воду і харчі. Ворог гине від голоду і змушений буде підкоритися. Так і з гріхами. Якщо людина житиме в пості і молитві, то ворог втрачатиме сили і залишить її душу». А підмурок усього — покаяння, яким,

за словом преподобного Силуана Афонського, «спасаються всі без винятку».

Та для нас, немічних і розслаблених, на цьому шляху є одна підступна перепона. Якщо вчасно її роздивимося — уникнемо мережі диявольської, самообману. Покаяння наше має бути настільки щирим, справжнім, рішучим, що ніяких відступів для себе «про всяк випадок» ми залишати не повинні. Звісно, без падінь не буває. Упав — підведись, навчають святі. Але якщо свідомо потурати собі у слабкостях, заспокоючись, мовляв, знов покаюся, — то будьмо певні: потрапили у полон химери. По-перше, чи справжнє у такому разі наше покаяння? По-друге, часті гріховні падіння утворюють звичку грішити. А по-третє, звідки знати нам, недалекоглядним і слабкодушним, чи не залишить нас благодать Божа після чергового падіння назавжди?

Тож будемо каєтися щиро, нелукаво, намагатимемося виправити своє життя, проситимемо в Бога допомоги і з любов'ю та вірою приступатимемо до Причастя Святих Христових Таїн, адже все це разом — шлях до Пасхи, до вічного життя у Царстві Небеснім.

Юлія Іванова

У номері:

Звернення архієреїв
Полтавської області
до представників
державної влади,
органів місцевого
самоврядування,
керівників
територіальних
громад та громадських
організацій щодо
релігійної ситуації
в Полтавській області

с. 8

Тут починається
Царство Небесне

Інтерв'ю з ігуменею Богородицького
Горбанівського монастиря
матушкою Ангеліною

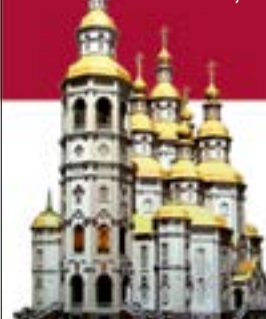
с. 10-11

Чтобы пост пошел
на пользу,
или Как начать
разговор с Богом

с. 12-13

ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО
ВОСКРЕСЕНСЬКОГО
КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ
МІСТА ПОЛТАВИ

Р/с 26004054616894
в филиале Полтавського
регіонального управління
Приватбанка
МФО 331401, код 26304890

Сердечно
дякуємо всім
відомим
і не відомим
благодійникам!

ВЕЛИКОПІСНЕ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського,
боголюбивим пастирям, чернецтву і пастві
Полтавської єпархії Української Православної Церкви

*Засяла благодать Твоя, Господи, засяла
на просвітлення душ наших, це сприятливий
час, час покаяння; обличмо справи темряви і
зодягнімося у зброю світла, щоб, перепливши велике
море посту, дожити до триденного Воскресіння
Господа і Спаса нашого Ісуса Христа,
Який спасає душі наші.*

*Зі стихир на стиховні вечірні
у сиропусну неділю*

**Возлюблені у Господі всечесні отці,
дорогі брати і сестри!**

Знову з ласки Божої Свята Церква закликає нас, вірних Своїх чад, до подорожі через пустелю Великого посту, пропонує нам услід за нашим Господом вийти на сорокаденний подвиг утримання, покаяння та молитви. Саме це суцвіття чеснот здатне звільнити нас від влади «князя миру цього», згасити полум'я різноманітних пристрастей, які діють у наших душах, дарувати блаженний мир з Богом і ближнім і привести нас до «престолу благодаті, щоб отримати милість і знайти благодать для своєчасної допомоги» (Євр. 4:16).

Усвідомлюючи нашу недосконалість і схильність до гріха, Церква пропонує нам скористатися часом Великого посту як ліками для зцілення й оновлення наших душ і тілес і відкриває для нас Богом даровану скарбницю, де є все розмаїття лікарських засобів. І як першу цілющу, хоч і гірку пігулку, пропонує нам Прощену неділю, день, в який ми, зробивши над собою зусилля, йдемо просити прощення у тих, кого образили, зневажили, відштовхнули, спокусили, а також у наших кривдників і недругів. Примирення з нашими ближніми — це заповідь того, що і до нас колись пролунає тихий голос: «Прощаються тобі гріхи твої, іди з миром» (Лк. 7:48).

Попереду на нас чекають і зворушливі слова Великого покаянного канону Андрія Критського, і часте колінопреклоніння з молитвою Єфрема Сиріна, яку священник повторює «у дні сумні Великого посту», й участь у Святих Таїнствах Сповіді і Причастя, а після завершення Чотиридесятиці ми будемо співучасниками Страждань Христових і станемо свідками Його Розп'яття, Погребіння, але й Триденного Воскресіння. Та спочатку треба всіх простити, щоб і нас Господь простив, і з легкістю відпустити всі особисті образи, щоб з вільним серцем принести Господу «плід праведності».

Залишимо біля воріт посту взаємні звинувачення, осудження, роздратування, пам'ятаючи, що «до миру покликав нас Господь» (1 Кор. 7:15), і про мир будемо молити Бога, щоб ворожнеча і ненависть залишили серця людські і мир Божий воцарився в наших душах, наших сім'ях, нашій Богом береженій державі.

Бажаю всім вам, дорогі отці, брати і сестри, з великою користю провести цей час духовного оновлення і відродження, намагаючись нічого не втратити і не упустити з безцінних дарів, якими такий багатий Великий піст.

Щиро вітаю вас з прийдешнім Великим постом — духовною весною, і, підносячи свої молитви до Небесного Престолу, закликаю на всіх вас Боже благословення. Хай Всемилолюбивий та Всемогутній Господь допоможе нам провести гідно цей Великий піст, щоб у чистоті серця та духовній радості сподобитися нам зустріти Світле Христове Воскресіння.

*Смирений † ФИЛИП,
милістю Божою митрополит Полтавський
і Миргородський,
ваш співмолитвеник і співісник
10 березня 2019 року
Кафедральне місто Полтава*

Збори благочинних та духовенства Полтави

✠ Під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа в Полтавському єпархіальному управлінні 17 січня відбулися збори благочинних Полтавської єпархії та духовенства міста Полтави. Участь у зборах узяв вікарій Полтавської єпархії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін. Учасники зборів обговорили актуальні питання життя єпархії. Збори почалися і закінчилися спільною молитвою.

Зверніть увагу

Шановні читачі!

Запрошуємо вас відвідати сторінку Полтавської єпархії у соцмережі Фейсбук за адресою <https://www.facebook.com/pravpoltava/> Читайте і переглядайте новини, шукайте корисну для себе інформацію, радьте рідним і знайомим, підписуйтесь та робіть репости. До зустрічі у мережі Фейсбук!

Єпархіальна хроніка

19 січня, у свято Хрещення Господнього, настоятель Свято-Успенського храму села Старі Санжари протоієрей Василій Антонь звершив чин Великого освячення води у селі Мачухи Полтавського району. За богослужінням молилися голова Мачухівської об'єднаної територіальної громади Валерій Васильович Білокінь та староста села Полузир'я Любов Миколаївна Шерстюк. Цього ж дня на запрошення директора загальноосвітньої школи села Полузир'я Новосанжарського району протоієрей Василій Антонь узяв участь у шкільній лінійці. Священик привітав дітей зі святом Хрещення Господнього, благословив їх та окропив хрещенською водою. Чином Великого освячення води Церква оновлює спомин Йорданської події.

27 січня в Карлівській міській раді відбулася зустріч міського голови Олександра Наконечного з керівниками церков та релігійних організацій міста різних конфесій. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, участь у заході взяв настоятель Свято-Пантелеймонівського храму міста Карлівки священник Богдан Довбака. Під час зустрічі було обговорено питання створення в Карлівці церковної ради, яка б стала консультативно-дорадчим органом при Карлівській міській раді.

30 січня у Горішньоплавнівському міському територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) «Калина» викладач Полтавської

Місіонерської Духовної семінарії протоієрей Анатолій Боярчук провів чергову євангельську бесіду. Цього разу учасники зустрічі завершили обговорення теми «Нагорна проповідь Господа Ісуса Христа».

Тісна співпраця соццентру з православними громадами міста та Полтавською Місіонерською Духовною семінарією триває уже багато років поспіль. Спільними зусиллями організатори влаштовують місіонерські бесіди, концерти, благодійні обіди тощо.

9–10 лютого, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, на базі православного спортивно-туристичного клубу «Крок» відбувся щорічний з'їзд православної молоді, приурочений

до Всесвітнього святкування дня православної молоді, що відзначається 15 лютого, в день Стрітіння Господнього. Дводенну зустріч учасників з Києва, Харкова, Полтави, Житомира, Умані та Опішні організував відділ по роботі з молоддю Полтавської єпархії на чолі з протоієреєм Володимиром Бабичем.

Перший день гості провели в столиці українського гончарства селищі Опішня, де відвідали два національних музеї гончарного мистецтва, а охочі навіть узяли участь у майстер-класі. Увечері ж усі мали можливість продемонструвати свої таланти у колі однодумців, позмагатися у веселих конкурсах і поспілкуватися.

Другого дня учасники з'їзду відвідали Полтавський Хрестовоздвиженський монастир, помолилися на Божественній літургії біля мощей святителів

Всенічне бдіння напередодні Хрещення Господнього

✠ Напередодні великого дванадцятого свята Хрещення Господнього, 18 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар кафедрального собору протоіерей Миколай Довганич та клірики собору. Після поліелея Владика помазав віруючих освяченим елеєм.

По завершенні богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип звернувся до пастви з архіпастирським словом настанови. Владика закликав віруючих не піддаватися на провокації, можливі у зв'язку зі складними умовами, в яких опинилася Українська Православна Церква. Зокрема Архіпастир зазначив, що УПЦ отримала незалежність та самостійність в управлінні в 1990 році, про що свідчить Грамота Святішого Патріарха Олексія II. А отже, томос, підписаний у Стамбулі 5 січня 2019 року, не має жодного відношення до Української Православної Церкви. Владика наголосив, що Українська Православна Церква продовжує нести свою спасительну місію, залишаючись Церквою українського народу.

Хрещення Господнє

✠ У велике дванадцяте свято Хрещення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, 19 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоіерей Миколай Довганич та соборне духовенство.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні

та про єдність Православної Церкви. Після запричасного вірша протоіерей Миколай Довганич виголосив проповідь.

По завершенні Божественної літургії Владика звершив Велике освячення води, привітав вірних зі святом Хрещення Господнього та благословив усіх.

На жаль, цього року не відбулося традиційного освячення води на міському водоканалі і вперше за багато років у оселях полтавців із кранів не потекла свята вода. Полтавській єпархії було відмовлено у звершенні освячення без повідомлення причин.

Неділя після Богоявлення

✠ У неділю 34-ту після П'ятидесятниці, після Богоявлення, 20 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Свято-Миколаївському соборі Архієрейського подвір'я міста Горішні Плавні. Його Високопреосвященству співслужили архієпископ Кременчуцький і Лубенський Миколай, вікарій Полтавської єпархії єпископ Новосанжарський Веніамін, ключар Миколаївського собору протоіерей Георгій Граб, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави протоіерей Миколай Довганич, викладачі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії у

священному сані, духовенство Полтавської та Кременчуцької єпархій.

За літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після запричасного вірша проповідь виголосив викладач семінарії протоіерей Георгій Коваленко.

Богослужбові піснеспів виконували два хори Духовної семінарії — змішаний під керуванням Олени Будим і чоловічий під керуванням Анатолія Гети.

По завершенні Божественної літургії Високопреосвященніший митрополит Филип привітав вірян з недільним днем, а також привітав Владика Веніаміна з 40-річчям від дня народження, побажавши Його Преосвященству доброго здоров'я та невичерпної наснаги нести архіпастирське служіння.

Єпархіальна хроніка

Полтавських Афанасія (Вольховського) й Іларіона (Юшенова) — небесного покровителя молодіжного руху міста Полтави. У монастирі для гостей була проведена екскурсія, а потім їх пригостили смачною монастирською трапезою. Після цього священник Олександр Чупіка провів екскурсію історичним центром Полтави. Полтавці запросили друзів зіграти в гру лазертаг. В урочистий момент завершення зустрічі представники міст України обмінялися подарунками та добрими побажаннями.

12 лютого, у день пам'яті Старосанжарської загальноосвітньої школи традиційно відвідали місцевий Свято-Успенський храм. Настоятель храму протоіерей Василій Антонь поспілкувався зі школярами.

15 лютого, коли в Україні відзначається день вшанування учасників бойових дій на території інших держав, виповнилася тридцята річниця виведення військ з Республіки Афганістан. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у монастирях, соборних та парафіяльних храмах Полтавської єпархії цього дня були відправлені молебні про живих воїнів-інтернаціоналістів та паханід за убієнними і померлими.

15 лютого, у свято Стріттення Господнього, на подвір'ї храму Різдва Христова міста Зінькова відбувся благодійний ярмарок на підтримку онкохворих дітей зінківського краю «Діти для дітей». Настоятель протоіерей Іоанн Бабич, діти-вихованці

недільної школи, молодь і парафіяни Христо-Різдяного храму стали організаторами цього благодійного заходу. Усі виручені на ярмарку кошти вже передано за призначенням.

16 лютого, в день пам'яті праведного Симеона Богоприємця, в храмі, освяченому на честь цього святого в селі Михайлики Шишацького району, було звершено урочисте богослужіння. Божественну літургію очолив настоятель храму, секретар єпархії протоіерей Михайл Волощук, якому співслужили благочинний Дикансько-Шишацького округу протоіерей Богдан Брянчик і духовенство благочиння. За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Після богослужіння, з благословення Високопреосвя-

щеннішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, протоіерей Михайл Волощук привітав з днем тезоіменитства будівельника і мецената Симеонівського храму — Героя України Семена Свиридоновича Антонця, відомого аграрія, інноватора і вченого, який протягом сорока років успішно реалізує унікальну систему органічного землеробства, в основі якої лежить природне відтворення родючості ґрунтів, і виробляє екологічно чисту сільськогосподарську продукцію.

17 лютого, у неділю промитаря і фарисея, в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії відбулися загальні для вихованців духовної школи Сповідь і Причастя Святих Христових Таїн. Богослужіння було звершено в Трьохсвятительському храмі

семінарії. Викладачі і студенти молитовно вшанували пам'ять рівноапостольного Миколая, архієпископа Японського, який є небесним покровителем молодих місіонерів. Після читання Святого Євангелія проповідь виголосив декан богословсько-місіонерського факультету протоіерей Олександр Носенко. На сугубій ектенії молилися поіменно за студентів, які навчаються в Духовній школі тепер, а також про тих, хто навчався тут у минулому. Особливо щиро піднесли молитви про мир в Україні і про єдність Православної Церкви.

По закінченні Божественної літургії до віруючих зі словами настанови звернувся викладач семінарії протоіерей Анатолій Боярчук, після чого причастники Святих Христових Таїн піднесли подячні молитви.

День тезоіменитства Високопреосвященнішого митрополита Филипа

✠ У день пам'яті святителя і чудотворця Филипа, 22 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Полтавському Хрестовоздвиженському жіночому монастирі. Його Високопреосвященству співслужили Високопреосвященніший митрополит Кіровоградський і Новомиргородський Іоасаф, Преосвященний єпископ Золотоніський

Іоанн, секретар Полтавської єпархії протоієрей Михайл Волощук, намісник Свято-Єлисаветинського чоловічого монастиря міста Кропивницький архімандрит Мануїл (Задніпряний), благочинні та духовенство Полтавської єпархії.

Після богослужіння зі словом вітання до Владики Филипа звернувся Високопреосвященніший митрополит Іоасаф.

Від імені духовенства, чернецтва і вірян Полтавської єпархії Високопреосвященнішого митрополита Филипа привітав благочинний першого Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, побажавши Архіпастирю милостей Господніх.

У свою чергу Високопреосвященніший митрополит Филип подякував присутнім за спільну молитву та благословив усіх.

Віддання свята Богоявлення

✠ У неділю 35-ту після П'ятидесятниці, день віддання свята Богоявлення, 27 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич і клірику собору.

Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про

єдність Православної Церкви. Після запричасного вірша протоієрей Миколай Довганич звернувся до пастви зі словом проповіді. Він пояснив вірним притчу Спасителя про десять дів та розповів, як здобути духовний елей добрих справ для достойної зустрічі Господа.

Під час богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип звершив хіротонію у сан диякона студента Харківської Духовної семінарії Валентина Ляшока.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип привітав вірян з недільним днем та днем пам'яті святої рівноапостольної Ніни і благословив усіх присутніх.

Многая літа!

✠ Співробітники Полтавського єпархіального управління привітали Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа з днем тезоіменитства. Зі словом вітання до Архіпастиря звернувся секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук. Він побажав Владиці міцного здоров'я та Божої допомоги на многая літа.

Всенічне бдіння напередодні неділі 37-ї після П'ятидесятниці

✠ Напередодні неділі 37-ї після П'ятидесятниці, 9 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору. Разом зі своїм Архіпастирем численні парафіяни молилися до новомучеників і сповідників, які постраждали за Церкву Христову у ХХ столітті.

Неділя про Закхея-митаря

✠ У неділю про Закхея-митаря і день Собору новомучеників і сповідників, які за Церкву Христову на Русі постраждали, 10 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Троїцькому храмі села Калашники Полтавського району. Його Високопреосвященству співслужили благочинний Полтавського районного округу протоієрей Олександр Антонюк, ключар Свято-Макаріївського

кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, клірики благочиння.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Олександр Антонюк звернувся до пастви зі словом проповіді. Він пояснив вірним євангельську історію про зустріч Закхея-митаря з Господом. Ця історія готує християн до Великого посту: як Закхей, щоб побачити Христа, піднявся на дерево, так і кожен християнин, щоб стати ближчим до Бога, повинен піднятися на «дерево» посту. Отець Олександр розповів про необхідність і завдання посту, а також нагадав вірним про мужність новомучеників і сповідників, життя яких є

особливо важливим прикладом для сучасних християн.

Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви. Також була піднесена молитва за упокій душ усіх, хто постраждав за віру Христову у часи безбожного гоніння.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший Владика привітав вірян зі святом, побажав смирення, терпіння, любові до Бога і ближніх та благословив усіх присутніх.

Всенічне бдіння напередодні престольного свята Трьохсвятительського храму та Актового дня Полтавської семінарії

✠ Напередодні свята Собору Вселенських учителів і святителів Василія Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоустого, 11 лютого, в семінарському храмі, освяченому на їх честь, було звершено урочисте вечірнє богослужіння. Всенічне бдіння очолив Голова Синодального відділу у справах молоді

УПЦ Високопреосвященніший архієпископ Обухівський Іона. Владиці співслужили віцекоректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, викладачі та гості Духовної школи у священному сані.

Після поліелея зі словом проповіді до присутніх у храмі звернувся Владика Веніамін.

Архієпископ Обухівський Іона відвідав Полтавську семінарію

✠ На запрошення Полтавської Місіонерської Духовної семінарії з нагоди святкування Актового дня Духовної школи 11 лютого до навчального закладу прибув Голова Синодального відділу у справах молоді Української Православної Церкви Високопреосвященніший архієпископ Обухівський Іона.

Владика Іону зустрів віцекоректор семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін та провів для шановного гостя оглядову екскурсію. Зокрема Владика Веніамін ознайомив Владика Іону з розписом семінарського храму преподобного Нестора Літописця, показав навчальні аудиторії іконописної школи, бібліотеку, спортзал та розповів про історію семінарії і її сьогодення.

Актовий день Полтавської Місіонерської Духовної семінарії

✠ У день свята Собору Вселенських учителів і святителів Василія Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоустого, 12 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Трьохсвятительському храмі семінарії. Його Високопреосвященству співслужили Голова Синодального відділу у справах молоді УПЦ Високопреосвященніший архієпископ Обухівський Іона, віцекоректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, викладачі та гості Духовної школи у священному сані.

Перед початком Божественної літургії Високопреосвященніший митрополит Филип звершив постриг (хіротесію) у читці студентів випускних курсів семінарії.

На малому вході за старання служіння Церкви Христової викладач семінарії протоієрей Миколай Попльонтаній був нагороджений хрестом з прикрасами.

Після читання Святого Євангелія проповідь виголосив викладач семінарії протоієрей Олександр Носенко.

За Божественною літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип звернувся до пастви з архіпастирським словом, закликавши віруючих твердо триматися православної віри та завжди залишатися вірними Православній Церкві.

Відкриття виставки сакрального живопису «Впевненість у невидимому»

✠ З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у виставковій залі міста Горішні Плавні 12 лютого відбулось урочисте відкриття православної культурно-просвітницької виставки сакрального живопису «Впевненість у невидимому» іконописної школи імені преподобного Порфирія Кавсокалівіта Полтавської Місіонерської Духовної семінарії.

Вітаючи відвідувачів, завідувач іконописної школи імені преподобного Порфирія Кавсокалівіта Сергій Іванович Горбань зазначив: «Друга Особа Трійці іменується Словом Божим — Логосом. Але Він не тільки Логос, а й «Образ Бога невидимого» (Кол. 1:15). За словом апостола Павла, «віки створені Словом Божим, так що з невидимого сталося

видиме» (Євр. 11: 3). Слово Боже є творчою силою, що закликає з небуття до буття видимий світ, Саме Слово Боже з невидимого стає видимим завдяки Боготіленню. А наша віра, за апостолом, є здійсненням очікуваного і впевненістю у невидимому (Євр. 11:1). Саме ці слова Святого Письма і надихнули до назви теперішньої виставки».

Відкрити експозицію завітали Ректор семінарії Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип, Голова Синодального відділу у справах молоді Української Православної Церкви Високопреосвященніший архієпископ Обухівський Іона, віце-ректор семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, директор виставкової зали Любов Романівна Брагелева, які також звернулися

до присутніх з вітальним словом. На виставці були представлені роботи студентів з основ монументального сакрального живопису, шрифтознавства та мозаїки. Особливої уваги заслуговують виконані в різних техніках репліки відомих середньовічних фресок та стінопису провідних сучасних ізографів.

«На прикладі таких творів студенти можуть відчувати прийоми, засобом яких у давнину створювався і нині продовжує створюватися оригінальний сакральний живопис, і в майбутньому, сподіваємося, самі зможуть стати іконописцями в справжньому значенні цього слова. На відміну від копіювання спосіб реплікації має творчий характер, оскільки припускає варіацію, інтерпретацію оригіналу, збагачення новачками — асоціаціями, алюзіями,

ремінісценціями художника», — зауважив Сергій Горбань.

На виставці представлено молитву преподобному Порфирію Кавсокалівіту — відомому грецькому старцю, афонському ченцю, який також був іконописцем, ім'я якого з цього навчального року стала носити іконописна школа Полтавської семінарії. Молитву написав завідувач канцелярії, викладач семінарії Юрій Петрович Петролюк.

Принадібно Сергій Горбань зазначив: «Постать святого Порфирія надихає багатьох християн до творчості в області сходження до пізнання Бога. Тож наведу слова отця Порфирія, які можуть слугувати девізом не лише для іконописців, а й усіх людей: «Усе, що робиться, хай робиться з любові»».

Виставка працювала до 1 березня.

Святковий концерт з нагоди Актового дня семінарії

✠ Традиційно святкування Актового дня Полтавської Місіонерської Духовної семінарії 12 лютого завершилося святковим концертом. На захід завітали Голова Синодального відділу у справах молоді УПЦ Високопреосвященніший архієпископ Обухівський Іона, віце-ректор семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, міський голова Горішніх Плавнів Дмитро Биков, заступник міського голови Надія Угнічева, викладачі, випускники, студенти та всі бажаючі.

Відкрили концерт молитвою «Царю Небесний» та тропарем Трьом святителям.

Цього дня зазвичай викладачі та студенти мають можливість поділитися своїми творчими здібностями. Цього разу студентський театр «Камертон» під керівництвом викладача семінарії протоієрея Павла Рудя представив чудову веселу п'єсу Джуліо Скарніччі та Ренцо Тарабузі «Кра і сочевиця», багатьом відомо з фільму «Мільйон у шлюбному кошику». Актори старанно та вдало передали глядачам події, які відбувалися в Італії у 50-х роках минулого століття.

Владика Веніамін та гості свята подякували організаторам і учасникам.

На завершення святкування Актового дня були проголошені уставні многоліття.

Всенічне бдіння напередодні Стрітіння

✠ Напередодні свята Стрітіння Господа нашого Ісуса Христа, 14 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

Архієрейське богослужіння в Нових Санжарах

✠ У свято Стрітіння Господнього, 15 лютого, вікарій Полтавської єпархії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін звершив Божественну літургію в Свято-Троїцькому храмі селища Нові Санжари. Його Преосвященству співслужили настоятель храму протоієрей Олексій Палінчак та протодиякон Яків Прутян.

За богослужінням була вознесена сугуба молитва за мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Разом з Преосвященним Владикою і духовенством за богослужінням молилися численні парафіяни.

По завершенні Божественної літургії Владика звершив чин освячення води та свічок, після чого звернувся до віруючих зі словом проповіді і благословив усіх.

Стрітєння Господнє

✠ У свято Стрітєння Господнього, 15 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич та клірики собору. Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви. За літургією Владика звів у сан пресвітера диякона Валентина Ляшока. Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх.

Після літургії у соборі було звершено чин освячення свічок.

Всенічне бдіння напередодні першої підготовчої неділі до Великого посту

✠ Напередодні неділі про митаря і фарисея, 16 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич і соборне духовенство. Після полієлея Архіпастир помазав віруючих освяченим елеєм.

Неділя про блудного сина

✠ У неділю про блудного сина, 24 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Богородицькому Горбанівському монастирі. Його Високопреосвященству співслужили ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич та духовенство обителі.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Миколай Довганич звернувся до пастви зі словом проповіді.

Під час богослужіння була вознесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

По завершенні богослужіння Високопреосвященніший Владика привітав настоятельку монастиря ігуменю Ангеліну з сороковим днем народження і в благословення подарував їй Іверську ікону Пресвятої Богородиці і святу просфору.

Неділя про митаря і фарисея

✠ У неділю про митаря і фарисея, 17 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію в Свято-Георгіївському храмі села Соколова Балка Новосанжарського району. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волошук, благочинний Новосанжарського округу протоієрей Ярослав Михайлик, клірики благочиння.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Миколай Довганич звернувся до пастви зі словом проповіді. Він пояснив віруючим, як Господь притчею про митаря і фарисея, яку цього дня Церква пропонує до уваги християнам, вчить нас правильній і дієвій молитві.

Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

По завершенні богослужіння Високопреосвященніший Владика привітав віруючих з недільним днем і побажав, щоб Господь молитвами Богородиці відкрив їхні серця до покаяння, благословив їх і їхніх близьких і дав усе необхідне для земного буття і життя вічного.

Всенічне бдіння напередодні другої підготовчої неділі до Великого посту

✠ Напередодні неділі про блудного сина, 23 лютого, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич і соборне духовенство. Після полієлея Архіпастир помазав віруючих освяченим елеєм.

Звернення архієреїв Полтавської області до представників державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників територіальних громад та громадських організацій щодо релігійної ситуації в Полтавській області

12 лютого 2019 року на офіційному інтернет-порталі Полтавської обласної державної адміністрації було опубліковано законодавче роз'яснення щодо «переходу релігійних громад до ПЦУ». Зокрема в його тексті зазначено: «Рішення про перехід релігійної громади в юрисдикцію іншої церкви має бути ухвалено на зборах релігійної громади. На зібранні повинен бути відповідний кворум. Умови законності зборів прописані в статуті кожної [релігійної] громади».

Відповідно до розділу 2 типового Статуту релігійної громади Полтавської єпархії УПЦ парафіяльні загальні збори очолюються настоятелем парафії і парафіяльною радою та підзвітні настоятелю. Парафіяльні збори вважаються чинними за умови присутності на них не менше двох третин від числа членів парафії. Членами парафії є православні віруючі, клірики і миряни, які досягли 18-річного віку, визнають Статут УПЦ, регулярно відвідують богослужіння і не перебувають під забороною чи церковним судом, що унеможливує участь у богослужбовому житті.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їхніх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Повноваження сільських, селищних, міських рад визначені у розділі 11 Конституції та розділі 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». До них не належить вирішення питань організації діяльності релігійних громад.

Отже, збори, які скликаються представниками влади на місцях і участь у яких беруть громадяни, що не є членами даної релігійної громади (як це мало місце в деяких населених пунктах Полтавської області), не можуть вважатися парафіяльними зборами релігійної громади відповідно до Статутів релігійних громад.

Тому всі рішення відносно релігії, які приймаються на таких зборах територіальної громади, є незаконними і не можуть бути виконані.

Втручання територіальної громади в діяльність релігійних організацій буде порушенням ст. 11, 35, 37, 140 Конституції України, наслідком чого може бути притягнення окремих посадових осіб до відповідальності за ст. 161, 178, 179, 180, 341 Кримінального кодексу України.

Також відомо, що в деяких районах Полтавської області представники державної влади здійснюють тиск на сільських голів, керівників територіальних громад та громадських об'єднань і організацій з метою прискорення переходу парафій УПЦ до новоствореної «ПЦУ». При цьому часто бувають задіяні неправдива аргументація, яка подекуди носить форму відвертих наклепів та погроз, та хибне тлумачення законодавства України.

Відповідне звернення із закликом переходу парафій УПЦ до «ПЦУ» було прийнято і депутатами Полтавської обласної ради.

Наголошуємо, що таке втручання органів державної влади в життя релігійних громад є грубим порушенням Конституції України та чинного законодавства України і може призвести до конфліктів на релігійному ґрунті поміж громадянами нашої області.

Закликаємо представників органів державної влади та місцевого самоврядування строго дотримуватися Конституції та законодавства України у питаннях релігійного життя та не вчиняти дій, які б могли призвести до порушення законності і спровокувати конфліктні ситуації.

Наше спільне завдання — зберегти суспільну стабільність і без того крихкий міжконфесійний мир у духовному серці нашої країни, колиці української культури, яка завжди вирізнялася своєю гостинністю і миролюбністю, добрим і шанобливим ставленням до людей різних переконань і поглядів.

† **ФИЛИП**,
митрополит
Полтавський і Миргородський

† **МИКОЛАЙ**,
архієпископ
Кременчуцький і Лубенський

Заява прес-служби Полтавської єпархії щодо подій у селі Великі Будища Диканського району

У деяких засобах масової інформації подається неправдива і тенденційна інформація про останні події в церковному житті Свято-Троїцького приходу села Великі Будища Диканського району. У зв'язку з цим прес-служба Полтавської єпархії офіційно інформує.

3 лютого 2019 року в цій парафії відбулися парафіяльні збори, на яких було поставлено питання про юрисдикційну приналежність приходу до т. зв. «ПЦУ». Більшістю голосів (53 проти 11) було прийнято рішення залишитися в існуючій юрисдикції Української Православної Церкви, а також висловити підтримку Предстоятелю Української Православної Церкви Блаженнішому Митрополиту Київському і всієї України Онуфрію та Правлячому архієрею Високопреосвященнішому митрополиту Полтавському і Миргородському Филипу.

10 лютого цього року в Свято-Троїцький храм прибули три «священики» УПЦ КП, а також особи, що не належать до релігійної громади, які знову почали порушувати питання про зміну парафією конфесійної приналежності та її перехід у т. зв. «ПЦУ». Однак вони не знайшли підтримки серед прихожан і жителів села.

Таке втручання в життя Свято-Троїцької громади УПЦ з боку представників УПЦ КП слід розглядати як провокацію, оскільки на парафіяльних зборах 3 лютого, які проходили згідно з існуючими правилами, прописаними в Статуті релігійної громади, було прийнято рішення залишитися в юрисдикції Української Православної Церкви.

Заява прес-служби Полтавської єпархії щодо подій у селі Устивиця Великобагачанського району

У селі Устивиця Великобагачанського району Полтавської області на 8 лютого 2019 року виконком сільської ради призначив збори територіальної громади села, на яких повинні були розглядати питання переведення релігійної громади Української Православної Церкви в новостворену «ПЦУ».

Вранці 8 лютого в Свято-Михайлівському молитовному будинку села настоятелем парафії ієромонахом Вікентієм (Залюбовським) у співслужінні представників єпархії та кліриків Великобагачанського благочиння було відслужено молебень, за яким молилися члени місцевої релігійної громади.

Після молитви духовенство та віруючі направилися до місця проведення зборів територіальної громади — в клуб. При вході в клуб віруючих зустріла група людей, яку очолював житель цього ж села Віктор Іванович Рудич. Активісти перешкоджали своїм односельцям брати участь у заході, в рамках якого мала вирішуватися доля їхньої релігійної громади. При цьому, блокуючи вхід до приміщення, не гребували застосуванням фізичної сили.

Духовенство і члени релігійної громади Свято-Михайлівського молитовного будинку так і не змогли взяти участь у зборах територіальної громади, тому, повернувшись до храму, окремо провели збори релігійної громади.

Учасники зборів релігійної громади відхилили нав'язувану пропозицію змінити юрисдикцію приходу та односторонньо висловили підтримку Українській Православній Церкві, її Предстоятелю Блаженнішому Митрополиту Київському і всієї України Онуфрію та Керуючому Полтавською єпархією УПЦ митрополиту Полтавському і Миргородському Филипу.

Заява прес-служби Полтавської єпархії щодо подій у селі Мушти Решетилівського району

22 лютого 2019 року в селі Мушти Решетилівського району головою Решетилівської районної державної адміністрації Р. М. Перепелицею було ініційовано збори, позиційовані як збори місцевої Благовіщенської релігійної громади УПЦ.

Згідно з розділом 2 Статуту релігійної громади парафіяльні збори можуть скликатися настоятелем, парафіяльною радою або благочинним округу з благословення правлячого архієрея.

Настоятелю повідомили тільки напередодні про проведення зборів, а представників парафіяльної ради навіть не запросили на збори. Зате на них були зведені робітники двох фермерських господарств, керівники яких активно пропагують у районі перехід громад УПЦ до т. зв. «ПЦУ».

На розгляд учасників зборів було запропоновано питання про вихід Благовіщенської релігійної громади села Мушти зі складу УПЦ і перехід у т. зв. «ПЦУ».

У ході обговорення головуєчий на зборах не дав можливості виступити благочинному Решетилівського округу і представникам єпархіального управління для роз'яснення ситуації.

Водночас з боку радикально налаштованих людей, які не мали ніякого відношення до релігійної громади, звучали неправдиві і маніпулятивні свідчення про УПЦ, образи на її адресу і помилкові тлумачення законодавства.

Варто наголосити, що проведення зборів не відповідало вимогам Статуту Благовіщенської релігійної громади села Мушти. Крім того, були порушені Конституція і чинне законодавство України. Відповідно до ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами. Повноваження сільських, селищних, міських рад визначені у розділі 11 Конституції і розділі 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». До них не належить вирішення питань організації діяльності релігійних громад.

Таким чином, збори не можна вважати правомочними, а їх рішення законними. Більше того, втручання територіальної громади в діяльність релігійних організацій є порушенням ст. 11, 35, 37, 140 Конституції України, наслідком чого може бути притягнення окремих посадових осіб до відповідальності за ст. 161, 178, 179, 180, 341 Кримінального кодексу України.

Парафіяльні збори в Макаріївському кафедральному соборі Полтави

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, 15 лютого в Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави відбулися парафіяльні збори, які очолив голова парафіяльної ради, ключар собору протоієрей Миколай Довганич.

На розгляд були винесені такі питання:

1. Обговорення ситуації, що складається в церковному житті у зв'язку з наданням томосу новоствореній «Православній Церкві в Україні» та прийняття рішення про можливість участі релігійної громади Макаріївського кафедрального собору Полтавської єпархії Української Православної Церкви в зазначених процесах.
2. Обговорення питання щодо зміни назви Української Православної Церкви.
3. Про підтримку рішень Архієрейського Собору УПЦ від 13 листопада 2018 року.

Інші пропозиції не надходили.

Обговоривши вищезазначені питання, учасники зборів шляхом відкритого голосування прийняли наступне:

1. Підтримати єпископат, духовенство, чернецтво та мирян Української Православної Церкви, які залишаються вірними Української Православної Церкви, та її

Предстоятелю — Блаженнішому Митрополиту Київському і всієї України Онуфрію.

2. Незалежно від рішень, які були проголошені на так званому «Об'єднавчому соборі» 15 грудня 2018 року, залишитися вірними і в складі Української Православної Церкви, в єдності і під управлінням її Предстоятеля — Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія.

3. Вважати доцільним залишити назву «Українська Православна Церква» і назву релігійної громади Макаріївського кафедрального собору Полтавської єпархії Української Православної Церкви без будь-яких змін.

4. Підтримати постанови Архієрейського Собору Української Православної Церкви від 13 листопада 2018 року і рішення Священного Синоду УПЦ від 17 грудня 2018 року.

5. Висловити підтримку і прихильність Предстоятелю Української Православної Церкви Блаженнішому Митрополиту Київському і всієї України Онуфрію і Керуючому Полтавською єпархією УПЦ Високопреосвященнішому митрополиту Полтавському і Миргородському Филипу.

Парафіяльні збори почалися і закінчилися спільною молитвою.

З редакційної пошти

Браття и сестры, сохраним веру православную!

В декабрьские дни 2018 года очень многие православные, затаив дыхание, слушали новости: переживали, что будет с нашей Церковью? И очень признательны Предстоятелю Украинской Православной Церкви Блаженнейшему Митрополиту Онуфрию, Високопреосвященнейшему митрополиту Полтавскому Филиппу, нашим батюшкам за их проповеди, за их мудрую и твердую позицию. Слово поддержки, личный пример убедили, что Христос посреди нас.

А я всё чаще вспоминаю своего дедушку Феодота — прихожанина Козельщанского монастыря Рождества Пресвятой Богородицы. Он умер в 1963 году 92 лет от роду. До последнего молился, постился. Был неграмотный, но многие молитвы и псалмы знал на память. Часто просил читать Евангелие. Я, пионерка, пыталась «перевоспитать» дедушку. Но он, улыбаясь, говорил: «Ты обязательно придешь к Богу, только не иди ни в какую секту, лишь наша Православная Церковь правильная».

Его крепкая вера в Бога и Богу, его наставления для меня — твердая опора в жизни. Как-то не послушав запрета бабушки купаться в озере, я сильно заболела ангиной. Дедушка тогда тихонько сказал: «Видишь, как плохо не слушаться, — заболела. Если не научишься слушаться, трудно будет в жизни, да и Бога не будешь слышать». Лишь со временем поняла — золотые слова. Действительно, из-за своеволия я много пострадала.

Мама моя выросла в семье неверующих, но пришла к Богу, видя твердую веру свекра. Убеждалась, что молитва дедушки Феодота не раз спасала от смерти. Папа мой ушел на фронт в второй день войны, вернулся в начале 1947 года (отстраивал мосты в Западной Украине и на Дальнем Востоке). И не был ни ранен, ни контужен. А вот еще пример. В 1941 году, когда в Козельщину пришли немцы, хлеб уродил на славу. Селяне, которые сеяли его, стали забирать снопы домой. И моя мама предложила дедушке пойти ночью за

хлебом, но он поначалу отказался, говоря, что это Бог так распорядился, отдал хлеб немцам, и что брат хлеб — грех. И всё же надо было чем-то кормить малышей — его внуков, вот и пошли. А немцы в ту ночь устроили облаву и кого поймали — расстреляли. Мама тогда ясно поняла, что они остались живы по молитвам дедушки. Когда же немцы отступали (уже слышно было наступление советских войск), то сожгли полсела, а перед нашей хатой с соломенной крышей эсэсовец бросил факел в сторону...

Последние годы дедушка Феодот жил без храма — все в округе были закрыты. Иногда всплакнет, бывало, спросит, как же умирать без Таинств Причастия, Соборования?..

Так хочется, чтобы вот такая вера воскресла в сердцах наших православных, чтобы не испугались, устояли в истине и верности Богу.

А я действительно обратилась в Его истинную Церковь. Произошло это в трудные 1990-е годы. Поначалу, увы, блуждала: смешала праведное с грешным — национальное с религиозным, посчитав, что для украинцев наиболее подходит УАПЦ. Не насторожило даже то, что там часто говорили о политике. Отрезвила меня мама-покойница. Я ее отпела в той же УАПЦ. Так она мне снилась каждую ночь до тех пор, пока не заказала заочное отпевание в Макаріевском соборе. Как же я могу вернуться в ту же «церковь», пусть и с другим названием?

В 2002 году мне вместе с другими православными посчастливилось на праздновании святителя Феодосия Черниговского встретиться с игуменьей Елецкого монастыря Амвросией — духовным чадом преподобного Лаврентия Черниговского. Матушка вспоминала: в конце 1940-х годов батюшка им предсказал, что они доживут до того времени, когда откроются православные храмы и что будет митрополит, который уйдет в раскол, что православным будет очень трудно. И заплакал: «Сколько же людей этот митрополит утащит за собой в ад!»

Дай, Боже, нашим людям мудрость и горячую молитву о согражданах.

Р. Б. Зинаида Петровна Крамаренко
г. Полтава

Найти путь долготерпения — найти путь жизни

В прекрасные зимние дни, 25 января, раба Божия Параскева Павловна Вересова отметила семидесятилетие. Она старшая сестра сестричества милосердия преподобномученицы Елисаветы, созданного при онкодиспансере города Полтавы 17 февраля 2005 года по благословению правящего архиерея Филиппа. Под храм нам выделили помещение, потолок которого был украшен восьмиконечными звездами голубого цвета! В этом маленьком чудесном знаменнии мы усмотрели благословение Самой Царицы Небесной. Храм освятили в честь иконы Божией Матери «Всецарица», через которую подается исцеление онкобольным. Трудями нашего батюшки протоиерея Анатолия Стегния и р. Б. Параскевы храм был оборудован. Вокруг Параскевы собрались сестры милосердия. Труд сестер не из легких, поэтому состав сестричества за эти годы немного обновился.

Трудями отца Анатолия и старшей сестры сложилось тесное сотрудничество с медперсоналом онкодиспансера, с больными. В заведенной по просьбе больных тетради отзывов за четырнадцать лет нашей службы написано очень много теплых, искренних, благодарных слов.

В храме каждую среду служатся литургия, молебен о здравии, в четверг и пятницу — исповедь и Причастие. При необходимости совершаются Крещения, больные соборуются, создана библиотека православной литературы.

Наша Павловна, как мы с любовью обращаемся к старшей сестре, заботится не только о графике дежурств и порядке в храме, но и о каждой из нас, поддерживает как добрым советом, так и делом в трудные минуты. Благодаря ее стараниям мы паломничали по святым местам Донбасса, Киева, не раз общались с таким же сестричеством города Киева.

Хочется поздравить нашу старшую сестру с днем рождения, пожелать ей долгих лет жизни, терпения в ее нелегких трудах и достойно донести свой крест до конца. А еще пожелать, чтобы ее горячими молитвами к нам пришло побольше сестер.

Сестры милосердия храма
в честь иконы Божией Матери «Всецарица»

Розлогі косогори під високим небом повертають у дитинство, в якому до віку буятиме таємничою незайманістю природа. Неслухняний вітерець тривожить прозоре повітря, напоєне первозданною тишею. Хіба порушить цей покій своєю піснею рудий Арчі, коли дзвонять на службу: тут і собача душа відгукується на поклик Божий. Навколо іще зимно, подекуди забілено снігом. Та лишень пригріє весняне сонечко і відступлять холоди, як малахітова зелень пагорбів і чагарників уже приємно милуватиме очі, а на ошатному монастирському подвір'ї під дбайливими жіночими руками випнутья зеленаві бруньки — і невдовзі застелять його веселковим ажуром квітів. Навіть вигляд будівель трапезної і другого корпусу келій, що тут нині зводяться, не порушує внутрішнього затишку. Цей невеликий райський куточок — Богородицький Горбанівський жіночий монастир. Його ігуменя Ангеліна (Дмитренко) розповідала про обитель із щирою ласкавістю.

— Наш Горбанівський монастир — наймолодший з монастирів Полтавської єпархії. Заснований він у тому місці, де колись, на початку XVIII століття, була знайдена святиня нашого краю — чудотворна Горбанівська ікона Божої Матері. Тут розташовувався хутір козака на прізвисько Горбань. Якось, коли він косив траву на своїй пасіці, його коса наразилася на щось тверде: нахилившись, у траві він знайшов ікону Пресвятої Богородиці. Коса поранила лик Богородиці, і по ньому покотилася сльоза. Слід від неї і тепер видно на іконі. Ікона написана на металі, краї її були обрізані, що свідчило про навмисне пошкодження святині. До того ж чиясь рука наважилася викинути її... Горбань відніс ікону додому, повідомив про свою знахідку духовенству. А на місці явлення ікони забило цілюще джерело, що струмить і понині. Через декілька років у Горбанівці збудували храм на честь Різдва Пресвятої Богородиці, куди і

перенесли знайдену святиню. У 1818 році, за клопотанням священника Євтихія Павловського, храм перебудували на кам'яний. Маємо історичні свідчення, що образ знаходився у гарному кіюті, був прикрашений срібно-позолоченими шатами. Біля ікони відбувалося багато чудес, які записували в церковну книгу. На жаль, не достояв до нашого часу храм, не збереглася і ця книга. Але є інші історичні джерела, де хоча б фрагментарно згадуються факти чудесної допомоги по молитвах перед чудотворною іконою. Про ті чудеса можемо дізнатися і з акафіста на честь Горбанівської ікони Божої Матері. Звичайно, віруючі богобоязливі люди не могли мовчати про таку допомогу Божу і Його Пречистої Матері, слава про ікону поширювалася. І з 1850 року бере початок історія хресних ходів з Горбанівки до Полтави. Щороку 30 червня за старим стилем ікону у супроводі багатотисячного натовпу урочисто переносили до Полтави, до Успенського собору. Ікона залишалася там протягом літньо-осінніх ярмарків. У цей період стікалося до міста багато людей, щоб щось купити і продати, і вони мали змогу приклястися до святині. З встановленням радянської влади, яка утискала віру, православні вже не мали змоги так відкрито пошановувати Богородичний образ. Та головне — його зберегли. Якийсь час хресні ходи звершували в межах міста, а згодом їх зовсім заборонили. Добре, що дав Бог дожити до наших днів людям, які знали точне місце, де било джерело. Його розчистили наприкінці 1990-х років. У 2009-му сестри Хрестовоздвиженського монастиря облаштували простеньку купальню і відтоді щочетверга приїздили з богомольцями молитися: просто

неба правили водосвятний молебень з акафістом. Ще через п'ять років благодійники спорудили над джерелом хорошу дерев'яну купальню, а у 2015-му трохи вище джерела, на пагорбі, — і дерев'яний храм. Його освятили 10 грудня на честь Горбанівської ікони Божої Матері. Через півроку було засновано скит від Хрестовоздвиженського монастиря, ще через рік сюди прибули насельниці, й у вересні 2017-го було утворено Горбанівський жіночий монастир. Як бачите, обитель поволі розбудовується.

— Тепер і джерело дбайливо доглянуто. Чимало людей тут буває?

— Важливо, що полтавці відновили традицію хресних ходів. Тепер хресний хід рухається від Макаріївського собору до нашого монастиря. Біля джерела служиться водосвятний молебень з акафістом. Після цього усі бажаючі можуть набрати святої води, омитися у святому джерелі. Хоча треба сказати, що паломництво до джерела не обмежується днем святкування на честь Горбанівської ікони з хресним ходом. Цілий рік до обители приїздить чимало паломників не тільки з Полтавської області, а навіть з інших областей. Помолившись біля наших святинь, вони занурюються у джерело і набирають воду з собою. Вода цього джерела і донині має цілющу силу. Паломники часто розповідають історії свого зцілення. Одна з останніх: жінка приїхала перед операцією помолитися, пожила у монастирі, покупалася, а коли повернулася додому і звернулася до лікарів, щоб пройти передопераційне обстеження, показань для хірургічного втручання не знайшли. Звісно, вона на крилах

прилетіла в обитель дякувати Богу і Богородиці.

— Матушка Ангеліна, як би Ви визначили момент, коли постає монастир? Тоді, коли його збудовано, чи заселено, чи видано указ про заснування, чи для цього має бути в його стінах те, що прийнято називати словом «дух»?

— Бачите, нас тут поки що мало, три пострижені сестри. Але скільки б не було насельників, скільки б часу вони не жили в монастирських стінах, механічно, сам по собі аскетичний дух не з'явиться. Люди повинні розуміти, що таке чернецтво, що вони прийшли послужити Богу, спасатися молитвою і послухом. Що це тут починається Царство Небесне. Коли є таке розуміння і старання відповідно жити, тоді з'являється і чернечий дух. Щоб таким духом жив і наш монастир, ми з сестрами вчимося. По-перше, щодня читаємо зачало Євангелія, його тлумачення, главу Закону Божого, а також книги про чернече життя. Наприклад, нині читаємо «Бесіди про духовне життя» схиархімандрита Авраама (Рейдмана) — духівника великого жіночого Ново-Тихвінського монастиря на Уралі, він дає хороші повчання. Прочитане обов'язково обговорюємо, намагаємося робити висновки, чому навчає той чи інший уривок. Бо навіть довге перебування в обители не означає, що людина все знає про чернецтво. Навіть коли читаємо якусь главу не вперше, чую від сестер: «О, а я цього не знала». — «А я розуміла це неправильно». Бачу, що такі вправи потрібні сестрам. А ще бачимо, що проблеми в усіх монастирях схожі, і ми вчимося їх правильно вирішувати.

— Чернецтво, кажуть, — світло світові. Але ж здобувається це світло шляхом випробувань, шляхом певного відокремлення від світу. Що кличе людей ставати ченцями і черницями?

— Як не можна людині, яка ніколи не кохала, пояснити, що таке кохання, так і людині, яка не пережила поклику Божого, не можна цей стан пояснити словами. Його можна тільки відчувати. У кожного свій шлях. Узагальнити важко. Очевидно тільки, що обирають такий шлях за прагненням душі. Кожен, хто прийшов у монастир, скаже вам, що серцем відчув у якийсь момент: чернецтво — це те, чого прагне більше за все на світі, той образ життя, який дає внутрішнє щастя, який довго шукав і нарешті знайшов. Коли людина це відчуває, усвідомлює, то все інше для неї не має ваги. Вона серцем і душею тягнеться туди, де їй добре. А в миру багато суєти, там важко бути з Богом. І ще важливий момент. Не треба забувати, що Господь сказав: «Не ви мене обрали, а Я вас». Тобто Господь приводить у монастир, і це дуже відповідально.

Монахи насправді — це жертва Богу від світу. Монах покликаний молитися за свій рід, за весь світ, за живих і померлих. І світ чекає від монаха перш за все молитви. Преподобний Паїсій Святоторець розповідав, що в Малій Азії був добрий звичай мати хоча б одного монаха від кожного роду, щоб він молвився за всіх. І коли у Фарасах, на малій батьківщині старця, хтось ставав монахом, то влаштовували свято на все село. Він, говорили люди, і селу нашому буде допомагати.

А ще монах повинен бути добрим прикладом для оточуючих. Коли запитувала молодих сестер, чому вони прийшли у монастир, неодноразово чула одну й ту ж відповідь: «Я приїхала просто помолитися, думок про чернецтво в мене не було, але в монастирі я зустріла сестру, яка повелася зі мною дуже привітно, ласкаво, і, подивившись на неї, я зрозуміла, що є інше життя, і люди, які живуть цим життям, щасливі якимось іншим, внутрішнім щастям, я теж хочу бути причасна цьому щастю».

— А що, на Вашу думку, притягує у монастир мирян? Адже Горбанівський храм не пустує, хоч добиратися доводиться за місто.

— Митрополит Антоній Сурозький якось сказав, що людина може прийти до віри тоді, коли побачить відблиск Божества в іншій людині. Це стосується не тільки ченців. Думаю, саме віра, її очевидний прояв в обителях через життя насельників і її невидимий дотик до душ людей є силою тяжіння, що вони відчувають. Я суджу по Хрестовоздвиженському монастирю, де ми з сестрами прийняли постриг і жили не один рік. Там довгі монастирські служби, іноді нічні. Скільки людей приходило на них! А ще люди шукають якогось подвигу. Ось хочуть помолитися цією повною службою. Так, це важко, але вони хочуть таку жертву принести Богу.

У нас служби також звершуються повним чином. Співають два хори — чернечий і мирський. І мирські люди намагаються служити по монастирському уставу. Спів і читання неспішні, зрозумілі, а це дуже важливо, коли ти чуєш, розумієш, що читається і співається, — тоді можеш на повну силу помолитися, виходиш зі служби наповнений. Думаю, це теж притягує людей.

— Горбанівський монастир є своєрідним продовженням Хрестовоздвиженського, так би мовити, плоттю від плоті, чи все-таки в ньому викристалізовується свій характер?

— Як не буває двох однакових людей, так не може бути і двох однакових обителів. На нас накладає свій відбиток те, що це Богородичний монастир. Узагалі Богородичні монастирі дуже м'які, теплі, тому що тут відчувається постійна присутність Божої Матері і Її турбота. Бо Вона тут Ігуменя. Вона влаштувала і цей монастир і Сама усім управляє. А ми просимо Її благословення і відчуваємо Її допомогу, беремо з Неї приклад. Бо саме Богородиця є зразком іночеських чеснот: дівоцтва, цнотливої чистоти, лагідності, послуху волі Божій.

Коли Владика нас сюди призначив, то дав батьківський наказ не перевищувати міри в господарських роботах — це повинен бути монастир молитви. І ми намагаємося ставити молитву на перше місце. Звичайно, праця — теж невід'ємна частина монастирського життя. Як навчають досвідчені святи-тели, у монаха два крила — фізичний труд і молитва. Як птах з одним крилом не може піднятися в небо, так і монах,

якщо тільки помолитиметься, то не зможе догодити Богу. Ми стараємося врівноважити ці два крила. Труд потрібен, але який? Щоб лишалися сили на молитву. Адже люди, які приходять у монастир, перш за все просять про молитву.

— І все ж трьом сестрам, напевно, нелегко обійняти усі послухи, хоч би вони були і найнезначніші.

— Як у житті людей бувають різні періоди, коли праці більше, коли дещо менше, так і у нас. В осінньо-зимовий період роботи менше, більше часу віддаємо читанню і молитві. У весняно-літній період садимо й обробляємо городні грядочки, клумби, прибираємо територію. А ще ж будівництво. Але, знаєте, Богородиця нас не полишає, приїждять і приходять люди, допомагають. У нас хороший дружний приход. Коли просимо підсобити, люди завжди відгукуються. Приймаємо трудників цілий рік, звісно, особливо вдячні їм навесні, влітку, на початку осені. При цьому намагаємося так розподілити день, щоб у людини був час на відпочинок, на відновлення сил. Живуть у нас у келіях по одному. Бо коли весь день на людях, добре, коли маєш можливість хоч трохи побути на самоті, у тиші.

— Який же розпорядок дня у монастирі?

— Підйом у нас о пів на шосту. Але якщо послух на трапезі, то сестри встають раніше. З шостої до сьомої години — ранкове правило: у холодну пору року Владика благословив звершувати його у корпусі, а коли тепліше, переходимо в храм. Потім читаємо денне зачало з Євангелія і обговорюємо прочитане, а після цього ідемо на послух.

О 8.30 служимо молебень з акафістом, затим сніданок і знов послух. Під час трапез у нас зазвичай читання, і по закінченні трапези іноді затримуємося на 10-15 хвилин, щоб обговорити прочитане. З 13-ї — година відпочинку. Далі у сестер час на прання, прибирання тощо. О 16-й обід, миємо посуд, робимо заготовки на інший день, прибираємо в корпусі. Коли настає тепло, то о цій порі виходимо на городи і клумби. О 19-й починаємо вечірне правило, потім читаємо Закон Божий або повчання. У той день, коли є вечірня служба, канон вечірнього правила вчитуємо вдень, а вже після служби — вечірні молитви, тоді втомлені сестри моляться більш уважно. Відбій о 22-й годині. Одним з наших послухів є читання Псалтирі за благодійників. Коли люди чимось допомагають обителі, ми просимо, щоб вони написали записочки. Адже ми всі немічні, всі — і монахи, і миряни — потребуємо допомоги.

— Давайте нагадаємо людям, коли в Горбанівському монастирі правляться служби.

— Звичайно. Божественні літургії служимо у великі свята, а також по суботах і неділях. Починаємо о 8-й ранку. Напередодні літургій завжди вечірня, що починається о 16-й. У ті дні, коли літургій немає, зранку служимо молебні з акафістом Богородиці, у середу — святителю Луці Кримському перед іконою з часточкою його мощей. Але з настанням Великого посту розклад богослужіння дещо зміниться. Перший тиждень — щодня уставні богослужіння. Літургії, нагадаю, у середу і п'ятницю — Передосвячених Дарів, у суботу — святителя Іоанна Златоуста, у неділю — святителя Василя Великого. Вечірні — напередодні суботи і неділі. Наступні тижні служитимемо так само усі літургії по середах, п'ятницях, суботах, неділях. А в понеділок, вівторок і четвер з восьмої ранку починатимемо читати Псалтир — кафізми, що належить вчитати протягом постового дня, і поминатимемо тих, про кого люди подають записочки, зокрема і на постовики. Молебні з акафістами Великим постом відмінюються. Принагідно хочу запросити і полтавців, і віруючих людей з інших регіонів до нашого Горбанівського монастиря помолитися, в міру сил і бажання потрудитися. І хочу щиро подякувати усім, хто вже бував у нас. А передусім нашому Високопреосвященнішому Владиці Полтавському і Миргородському Філіпу за його труди. Чесно скажу: це молитвою і турботою Його Високопреосвященства з'явилася наша обитель. Я дуже вдячна ігумені Хрестовоздвиженського монастиря матушці Сергії за її поради і настанови, за її відклик на кожне моє запитання, кожному тривогу. З усього серця дякуємо і нашим благодійникам рабам Божим Олексію, Димитрію, Андрію, Володимирі і багатьом іншим, хто підтримує нас на шляху становлення. Хай береже усіх Господь і Його Пречиста Матір.

Бесіду вела Людмила Самойлова

Незадолго до Великого поста видится полезным снова побеседовать с православными о главной цели жизни христианина — общении с Богом. Разговор этот будет уместен, думаю, именно теперь, поскольку пост — одно из вспомогательных средств, предоставленных человеку, который стремится вести благочестивую жизнь. Понятия же Богообщения и благочестия не должны конфликтовать в восприятии верующих: одно без другого не возможно. Итак, чему мы должны уделять особое внимание в период Четыредесятницы?

Наверняка не ошибусь, предположив, что первым будет назван пост телесный. Что ж, воздержание от пищи и развлечений — действительно та калитка в ограждении духовной жизни, которой мы входим в пост. Ежегодно многие прихожане (если точнее, то большей частью прихожанки) спешат к священникам взять благословение на пост, притом с уточнением, как именно поститься в еде. Хочу заметить: этот вопрос оправдан лишь в одном случае — если священник знает о состоянии духовного, душевного и телесного здоровья вопрошающего. К сожалению, здоровых людей сейчас немного, а при некоторых заболеваниях существуют противопоказания. У человека, к примеру, предъязвенное состояние, а он придерживается строгого пощения по уставу и при этом ссылается на житие праведного Иоанна Кронштадтского. Напомню, что однажды в Великий пост случилось Кронштадтскому пастырю тяжело заболеть, да так, что врачи сказали: «Если Вы не нарушите пост и не начнете вкушать молочную и мясную пищу, то от своей болезни Вы скоро умрете». Тогда еще молодой священник дает телеграмму домой, в Суру, и испрашивает благословение своей матери на нарушение поста. Мать немедленно едет в уездный центр и посылает ему ответную срочную телеграмму со словами: «Сынок, умри, но пост не нарушай!» Да, священник Иоанн Кронштадтский послушался своей матери, и мы имеем великого святого, дожившего, к слову, до старости. Но вспомним вместе с этим случаем и слова Спасителя из Евангелия от Матфея: «По вере вашей будет вам». У праведника всея Руси, как и у его родительницы, вера была крепкая, нет сомнений. Если и у вас (обращаюсь сейчас к людям с нарушенным здоровьем) такая же вера, если вы готовы идти на смерть за Христа — а не за диету! — тогда можно к своей жизни применять мерку святых. Только часто результат получаем плачевный: при первом же сбое организма бодрый настрой пропадает, вместо веры имеем смущение, вместо терпения — ропот, о мире в душе уже и не помышляем, а если еще врачи сказали нам, как и праведному Иоанну Кронштадтскому, что постом мы себе сильно навредим, а мы уже пообещали держать пост, — «заработали» состояние внутренней «разорванности». Прибавим к этому конфликт в семье: часто наши родные не поддерживают нас в постовых устремлениях даже тогда, когда мы здоровы; если же обостряются болезни, то обостряются и внутрисемейные отношения.

Чтобы избежать подобных соблазнов, подходя под благословение к священнику, лучше всего попросить: «Благословите, чтобы пост мне пошел на пользу» — да и всё. А меру поста удобнее избрать самому человеку. Правда, тут мы сталкиваемся еще с одной проблемой. Даже после одного-двух — не лет, нет, — десятилетий хождения в

Чтобы пост пошел на пользу, или Как начать разговор с Богом

храм человек не умеет подобрать себе пост. О чём это говорит? О том, что мы не занимаемся духовным самоанализом и соответственно духовно не развиваемся, из гусеницы или куколки не превращаемся в красивую бабочку, не вырастаем у нас крылья.

И что, так и помереть нам гусеницами? Нет, ни в коем случае. Важно не отчаяться и с чего-нибудь начать. Это как в познании воли Божией. Святые отцы советуют начинать такое познание с какой-нибудь мелочи, с бытовых вещей, в которых если и ошибся, то ничего страшного не произойдет. Со временем у человека вырабатывается внутреннее чутье того, чего хочет Господь. Так и с постом. Нужно пробовать помалу, постепенно на себя накладывать воздержание, и если ошибемся, то чтоб ничего страшного не случилось.

Еще одна опасность на пути поста — обнажение наших страстей. Так бывает, когда человек накладывает на себя строгое воздержание. Ведь мы все очень гордые, тщеславные, раздражительные люди. Елейные мы только в храме, где с опущенными глазами шепчем: «Спаси Господи...» А в душе самые обычные, ничуть не лучше окружающих нас. В пост на голодный желудок, когда в напряжении и тело, и душа, первой просыпается страсть раздражительности. И если сначала мы с ней как-то справляемся: начитавшись святых отцов, которые советуют придерживаться язык, мы стараемся молчать, хотя нам что-то не нравится, — со временем раздражительность накапливается, накапливается... И наступает некая усталость от таких духовных упражнений. В психологии в отношении усталости профессиональной деятельности применяют термин «выгорание». А у нас возможно «выгорание» в пост. Мы становимся безразличными, срываемся, вообще можем вести себя очень неприглядно. И страшно не то, что нас кто-то увидит и услышит, когда мы орем, а то, что мы разрушаем сами себя.

Чтоб такого не случилось, надо постепенно входить в пост. Затем правильно определить свою меру воздержания.

Определяется она состоянием тела и духа: должен быть баланс бодрости и внутренней тишины, когда раздражение не выходит наружу. Если же почувствовали раздражительность, станем перед иконами и расскажем обо всём Богу. Всё-таки человеку очень важно высказаться. Еще хорошо бы иметь такого друга-собеседника, который может выслушать, но не поддержит осуждений-обсуждений.

Ну хорошо, с постом телесным, допустим, определились, постимся, не переедаем и чрезмерно не изнуряем себя. Но как же стяжать душевное состояние тишины? А это следующий шаг. Не будем забывать, что воздержание — это средство достижения цели, а не цель. Оно должно помогать молиться, то есть приводить к бодрости ума и стяжанию внутреннего мира, а в итоге — к трезвомыслию, то есть уменью различить, что хорошо, а что плохо, что добро, а что зло, и выбирать добро. Когда у меня по наитию Божию впервые получилось соблюсти правильное соотношение телесной бодрости и духовной свежести, тогда я понял смысл поста. Потому что обычно пост рисуется в черных красках: хочется есть, всё раздражает... А если еще работаешь на улице, на холоде, то тем более хочется хорошо поесть, чтобы согреться, а тут чаек с капусточкой... В первую очередь это касается мужчин, им поститься труднее, чем женщинам, в силу их природы.

Если удалось найти состояние мира и бодрости, то Бог может позволить пребывать в нём довольно долго — при условии, что человек воздержится от осуждения и празднословия. Конечно, будет чувствоваться физическая слабость, а поскольку телесное тесно связано с душевным, то появится и некий внутренний трепет стояния пред Богом. А ведь задача стоит именно такая — привести себя во внутреннее благоговение перед Творцом. Если это получилось, то пост выполнен, он послужил во благо.

Но обыкновенно простому, духовно не умудренному человеку, какими мы

и есть в преобладающем большинстве, к сожалению, если и удалось на какое-то время стяжать дух мирен, то сохранять его на протяжении всего поста трудно. Вкусив хорошее мирное состояние, мы легко теряем его, когда что-то происходит на работе, в транспорте, в семье — нас может охватить раздражение, гнев (не имеет значения, праведный или неправедный) — и мир уже утерян. В таком случае лучше попустить пост, что-то съесть даже непостное, успокоиться, обязательно покаяться, помолиться и заново искать золотую серединку воздержания. С годами появится чувство, как входить в это состояние. И вот тогда захочется делать эти духовные упражнения. Ведь, повторюсь, какая цель? Цель — предстать пред Богом. Ни в коем случае «съесть или не съесть». И тогда с радостью будем ждать времени поста. А если пред Богом предстояния не было, значит, мы просто соблюдали диету и цель не достигнута. И следующий пост мы опять будем ожидать со страхом.

Точно так же, как в молитве: когда мы разговариваем с Богом, размышляем и появляется чувство Его присутствия здесь, рядом, — уже ждешь следующего вечера или утра (у кого как), чтоб стать на молитву. Если же ощущения близости Бога нет, то на молитву идешь с тяжелым чувством: опять это правило... А потому нужно приступать к посту осмысленно, относиться к этому духовному деланию со всей серьезностью, стараться приблизиться к Богу.

Выходить из поста нужно так же осторожно, как и начинать пост, — как бы небольшими волнами. Возьмем пример со спортсменов. В спорте активные занятия, сборы сменяются послаблениями — умеренными нагрузками и отдыхом, и наоборот. И постящимся следует применять такой же принцип. Святая Церковь вводит нас в воздержание постепенно, подготовительными неделями. Потом мы себя «нагружаем» сильнее.

К сожалению, с окончанием поста достигнутые состояния внутреннего умиротворения и приближения к Богу возвращаются в «исходную

позицію» — дух мирен теряют. Это неизбежно. Но можно пролить благодарное расположение, если не объедаться сразу, сохранить душу в спокойствии, ни в коем случае не прекращать поиски Бога и с покаянной молитвы перейти на радостную, благодарственную. При этом можно применить метод написания своей молитвы — помните, в прошлый раз мы говорили о том, как это делать? Составим список, за что мы благодарны Богу, обобщим это благодарение, сожмем его до объема небольшой молитвы и сделаем ее частью нашего молитвенного правила. Можно также использовать любимые благодарственные молитвы, скажем, Ефрема Сирина, Исаака Сирина или читаемые после Причастия, только изменим предмет благодарения. А можно писать благодарственные письма Богу: завести тетрадку и, когда душа благодарит или, наоборот, жизнь кажется серой, унылой, заняться таким эпистолярным жанром. Благодарить можно за всё: добрались сегодня благополучно до работы, ни с кем за день не поругались, получили от Бога какой-то урок — смирения, любви, прощения... Вот пример из жизни священника: он выходит на амвон говорить проповедь. Иногда получается неплохо, а другой раз вроде и мысль была, а Господь не дал нужного слова, смирил, и за это спасибо — может, где-то погордился. Обычно когда что-то не получается, начинает беспокоить мысль: ну как же так? А не нужно заниматься самодельством, судить себя. Если не вышло, просто скажи: «Господи, благодарю, что смирил меня». В общем, подумав, всегда найдем повод поблагодарить Бога. А под конец нужно подытожить прожитый день, понять, что же мне хотел сказать Всевышний именно сегодня. Сразу может быть неясно. Но нельзя отмахнуться — мол, ладно, и так сойдет. Надо посидеть в тишине, послушать — и мысль посетит. Вспомнишь, например, что хотел в транспорте вспылить, а не вспылел, — преподан урок терпения, нужно уметь смолчать; не получилось помолиться — пролетал где-то мыслями — и решил: быть по сему, уж просто дочитай акафист или правило, — нет, нужно остановиться тогда, когда опомнился, и таки попытаться со вниманием хотя бы закончить молитвенное чтение — вот и урок: не надо оставлять духовное делание на потом; может, ты был уставший, не хотелось ни с кем говорить, но был вынужден, пересилил себя и всё-таки поговорил с человеком — значит, Бог увещевал: «Ты потерпи, твой собеседник своим рассказом тебе что-то преподает» — или за твое терпение Бог дарует тебе мир. Для священников, к слову сказать, особо тяжелый урок общения с человеком с расстройством психики.

Логично понять и принять его невозможно, вслушиваться в бессвязную речь бесполезно, хочется отмахнуться. И всё же важно уделить ему время, ведь он ищет помощи, внимания, сострадания. Пока он что-то говорит, хорошо почитать про себя Иисусову молитву. Господь прикоснется к тебе за терпение твое. Хотя это очень непросто — тебя, как губку, выжимают, и если не обратил такое общение в молитву, можешь полдня быть разбитым.

Молитвенное делание христианина предполагает, кроме воздержания и молитвы, чтение Евангелия и Псалтири. В принципе, духовным чтением мы должны заниматься круглый год, и период поста не является исключением. Я не сторонник чтения Нового Завета по главам. Лучше брать какой-нибудь смысловой отрезок. Ведь часто действия одной главы начинаются в предыдущей. На первых порах лучше читать Евангелие с толкованием, чтобы понимать, о чём ведется повествование, какое действие происходит. Есть хорошее издание — Святое

Евангелие с толкованием святых отцов, где параллельно излагаются все четыре Евангелия в хронологической последовательности. Прочитав отрывок, следует задать себе вопрос: о чём в нём говорилось? И нужно его пересказать. Вспомним школьные годы. Теперь, конечно, навык утерян, память не держит подробностей. Так что если не запомнили прочитанного, можно прочитать еще раз — и всё-таки пересказать. Пересказ заставляет работать мозг, пересказанное откладывается в памяти. А вот чтение далеко не всегда заставляет голову работать. Потому и при чтении молитв их нужно пересказывать, выделять главную мысль, и при чтении Евангелия излагаем прочитанное и определяем, что хотел сказать нам автор. Помощью в этом будет толкование святых отцов. Но мы должны сделать свой вывод. Следующий этап: нужно подумать и понять, как можно главную мысль приложить к современной жизни. А потом еще и спросить себя: а что Господь сказал именно мне в этом Евангелии? Вывод можно даже записать в тетрадку. Записанные мысли ложатся на сердце.

Как и в каждом виде духовного делания, в чтении Евангелия мы должны быть постоянны. Поначалу можно заниматься чтением раз в неделю. Когда утвердимся в таком ритме и почувствуем, что имеем силы для большего, можем перейти к чтению через день или каждый день. Если читаем с временным промежутком, то дни между чтениями не «прогуливаем» духовно, а посвящаем размышлению о прочитанном. Когда наступил день чтения следующего смыслового фрагмента, перескажем предыдущий, прежде чем открыть Евангелие.

Псалтирь читать тоже необходимо с толкованием. Говорят: «Ты читай, Бог откроет смысл». Так то оно так, но гораздо проще воспринимать псалмы, если знаешь, по какому поводу какой написан, прочитал их на русском языке, чтобы понять, о чём говорится. И к церковнославянскому варианту обращаемся уже с осознанием написанного. Тогда можно прислушиваться, что нам говорит Бог. Псалтирь очень непростая книга. Смысловые отрывки охватывают сразу несколько псалмов. Мысль первого псалма повторится в каком-то из последующих, а вывод будет сделан в двенадцатом. И так далее. Вот все верующие любят 90-й псалом. А о чём он? Все знают только, что он от бесов. А это не просто молитва, в нём представлен диалог троих: псалмопевца, некоего праведника и Бога. Мы же заучиваем его как заклинание, что недопустимо.

Поучаясь в духовном чтении, человек лучше начинает понимать духовную жизнь, получает ответы на жизненные вопросы, утешается, даже чувствует духовное наслаждение. В общем, этот плод богомыслия не может не нравиться. Но со временем обязательно наступит момент, когда не захочется читать. По причине банальной усталости. Но оставлять чтение не следует, нельзя отступать. Иначе начнешь себя обманывать: я в следующий раз, а потом опять в следующий раз — и духовного плода не стяжаешь, более того, окажешься как у разбитого корыта. Жажда по прикосновению Слова Божия — Христа к сердцу ничем иным не утоляется, как только Его благодатью, то есть ничто другое Его не заменит. Подобное бывает, когда в беседе с Богом человек почувствовал Его близость, и только чтение правила душу уже не удовлетворит.

Что же делать в таком случае, когда не хочется читать Евангелие, не хочется разговаривать с Богом? Говорят, понуждать себя нужно. Мне кажется, Царствие Небесное не в том, чтобы

себя заставить делать то, что не хочется. Ведь Бог не заставляет, не обязывает, Он только предлагает: «Приходи, попробуй...» Святой Феофан Затворник советует, если не хочется молиться, посидеть в тишине и поспрашивать себя. «Перед кем я сейчас сижу?» — «Перед Богом». — «А кто Он такой, что Он сделал в моей жизни, за что я Ему благодарен?» — «Он вытащил меня из таких передрыг...» — «Почему же я не хочу говорить с ним?» — «Я устал». — «Ладно, а что такое другая сторона, дьявол? Это мое самолюбие, саможаление. Что оно для меня сделало в жизни, до чего довело?...» И когда будем так размышлять, обязательно начнем разговаривать с Богом. Такой же подход уместен и перед чтением Евангелия. Я думаю, что понуждение — это разговор с самим собой. Иногда он приносит плод не сию же минуту. Во внутреннем диалоге очень уставший человек может согласиться поговорить с Богом чуть позже, а пока ему нужно немного отвлечься и отдохнуть, к примеру, он пойдет посмотреть телевизор. Но совесть всё это время неминуемо будет напоминать о необходимости Богообщения. В конце концов сердце человеческое умягчится и станет более расположенным к встрече с Богом. И всегда человек стоит перед выбором: слушать, что говорит Бог, и говорить с Ним, или отдаться какому-то развлечению, пускай домашнему и не очень греховному.

Разговор с Богом. Для людей мира сего такое действие или явление может казаться, мягко говоря, странным. Но Сам Господь сказал: «Царство Мое не от мира сего». На самом деле присутствие Божие в повседневности истинно верующего, любящего Его — обыденность. Да, естественное следствие, неотъемлемая часть духовной жизни. Первоначально мы ищем встречи с Богом в молитвенном правиле, в чтении Священного Писания, постепенно начинаем проверять по Его заповедям наши поступки, затем пытаемся посвящать Ему все наши дела. Так Он становится нашим Спутником и Собеседником. И всегда, подчеркиваю — всегда! — отвечает нам. Услышать ответ очень важно. Иначе нет диалога, только наш монолог. Но мы, несмотря на нашу веру в Бога, не всегда слышим Его ответ. Почему?

Как-то с одним собратом-священником мы рассуждали, как же услышать ответ? «Я, — рассказал этот батюшка, — горячо просил: “Господи, ну скажи, почему я Тебя не слышу? Почему Ты мне не отвечаешь?”» И пришла мысль: «А сколько ты Меня слушаешь? А сколько ты слушаешь кого-либо?» Человек сопоставил время и понял: «Так я Его и не слушаю. Мне хочется, чтоб после моего вопрошания Он мне прокричал в ухо. А Он в тишине. У меня же какая тишина? Я постоянно бегаю то в одной надобности, то в другой...»

Увы, «все мы люди, все человеки», все пребываем в суете. И всё же нужно находить время разговаривать с Богом и учиться слышать Его. Вот как в семье. Ведь невозможно выстроить идеальные отношения сразу после свадьбы, годы пройдут, прежде чем люди узнают друг друга, станут ближе, за это время и ссоры случаются, и мир неоднократно восстанавливается, а иногда и до развода доходит, разрывают отношения. Так и с Богом. Где-то мы с Ним согласны, в чём-то не согласны, нужно смириться, а мы не хотим смиряться... Но если человек вкусил сладость живого общения, он не сможет относиться к разговору с Богом формально.

И еще важно знать, что ответить Господь может не сразу и не так, как мы рассчитываем, а по-своему. Один молодой человек девятнадцати лет от роду, пребывая вдали от своей семьи, в дру-

гом государстве, переживал неприятности, и это стало причиной его обращения к Богу в молитве. Ему в тот момент показалось, что Бог — вот Он, рядышком, и юноша стал рассказывать Ему свою мечту: он хочет всем помогать. Но поскольку он был из хулиганов, то в этих мечтах представлял себя Робин Гудом или «крестным отцом». Прошло время, и вдруг Господь ответил: «Ну, на тебе просимое»: к этому человеку стали обращаться за помощью люди. И он понял, что не по Сеньке шапка, не может он этого понести. Одно дело — хотеть, другое — реально заступиться, за что тебе и сдачу могут дать. И он стал каяться Господу, что тяжела ноша. Еще прошло время, он забыл о своих просьбах. Но Бог не забыл: Он направил человека по неожиданному пути. Передо мной сидел и вспоминал свою жизнь уже седовласый священник: «Я же просил, чтоб Господь даровал мне возможность помогать людям, вот помогаю...»

И еще пару случаев поведаю. Зашел к нам в Пантелеимоновский храм известный в Украине спортсмен. Я его раньше не знал, поскольку его видом спорта не интересуюсь, да это и не имеет значения. Зашел он с важным для себя вопросом: как поступить — принять приглашение иностранных клубов, где предлагали выше заработка, выше статус, или остаться на родине? Ну что может ответить обычный священник? — «Давай помолимся». С этим молодой человек и уехал. Обычный человек и уехал. Обычный человек, думаю, больше не отзовется. Но он через время позвонил и сообщил, что остался дома, потому что всё устроилось именно здесь наилучшим образом. Видите, ему открыл Господь: «Пойди в храм помолись», и последующее действие в своей жизни он связал с молитвой, то есть воспринял правильно — как ответ Бога.

А еще один приятель, верующий человек, спрашивал, стоит ли покупать автомобиль и как для этого перевести в страну заработанные за границей средства? Мы и в этот раз молились, как нормальные христиане. Прошло несколько месяцев, этот приятель сообщил как-то, что едет в автосалон забирать покупку. Оказывается, он смог беспрепятственно, в его случае — чудесно, перевести деньги, приобрести машину — но связать это с нашей молитвенной просьбой не удосужился.

Иногда Господь отвечает на наши молитвы невыполнением прошений — если для нас они вредны. Тогда люди, как правило, обижаются на Бога. Если же смогли выпросить желаемое — а у Него можно выпросить как у любящего Отца и такое, как иногда ребенок выпрашивает у любящего папы лишнюю конфету или игрушку, — потом жизнь показывает, что лучше бы не просил. Но уже должен нести выпрошенное как крест.

Уверен, что любой человек, внимательно проследив свою жизнь, усмотрит в ней откровенный Промысл Божий. Бог нас не оставляет. Главное, чтобы мы Его не оставили. А потому будем внимать и себе, и Ему. Великий пост — очень удобное время для этого. Каждый день будем начинать и заканчивать молитвой, вечером проанализируем свои поступки, обиды, страхи, факторы раздражения, вожделения, попросим, чтоб Господь уврачевал наши недуги, потом почитаем Евангелие и в тишине предадимся богомыслию, чтобы услышать ответ нашего Спасителя. И не будем забывать и в период поста, и вне его не только просить прощения у Бога, но и благодарить за всё, что с нами случается.

*Священник Сергей Дубовой,
клирик
Свято-Пантелеимоновского храма
г. Полтавы*

Живя в эпоху Нового Завета, о Ветхом мы вспоминаем лишь в контексте предмессианского приговора, якобы сданного историей в архив. Между тем в нашем богослужении присутствует огромное количество ветхозаветных текстов, да и сами евангельские повествования формируются в связи с

чтением Ветхого Завета. Именно поэтому христианская Церковь первого тысячелетия имела одинаковый интерес и к книгам Ветхого Завета, и к книгам Нового. «Новый Завет в Ветхом скрывается, а Ветхий в Новом раскрывается», — говорил блаженный Августин. Без знания Ветхого Завета мы не сможем

адекватно понять ни одной новозаветной книги. К тому же знание ветхозаветной истории подвигает к более осознанному почитанию дохристианских святых угодников Божиих, к молитвенному общению с ними. Этой цели призваны послужить и публикации о библейских пророках.

Недостанет мне времени, чтобы повествовать о... пророках, которые верою побеждали царства, творили правду, получали обетования, заграждали уста львов, угашали силу огня, избегали острия меча, укреплялись от немощи, были крепки на войне, прогоняли полки чужих; жены получали умерших своих воскресшими; иные же замучены были, не приняв освобождения, дабы получить лучшее воскресение; другие испытали поругания и побои, а также узы и темницу, были побиваемы камнями, перепиливаемы, подвергаемы пытке, умирали от меча, скитались в милотях и козжих кожах, терпя недостатки, скорби, озлобления; те, которых весь мир не был достоин, скитались по пустыням и горам, по пещерам и ущельям земли.

Послание святого апостола Павла к Евреям, 11: 32–40

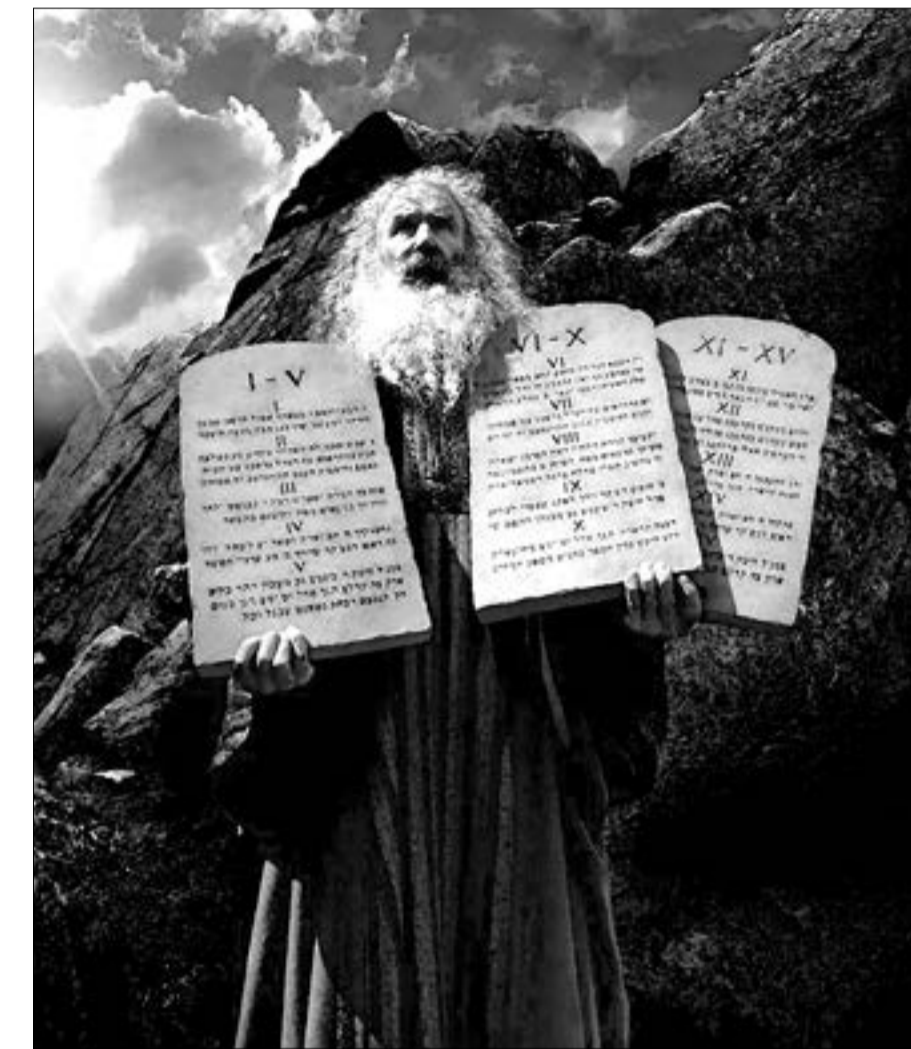
После знаменитой статуи Моисея, созданной в XVI веке Микеланджело, наверное, самым популярным в наши дни стал афроамериканский образ пророка, созданный в песенной форме в XIX столетии. Во время гражданской войны в США беглые рабы сделали своим гимном спиричуэл «Go Down Moses» (рус. «Спускайся вниз, Моисей»), в котором описываются события из ветхозаветной книги Исход (8:1) — об освобождении других рабов — еврейского народа из египетского плена. Позже Луи Армстронг сделал эту песню хитом под названием «Let my people go», а в СССР фраза «Отпусти мой народ!» станет лозунгом движения за свободный выезд советских евреев на историческую родину.

Кем же был библейский пророк Моисей? Как он сумел освободить свой народ и перевести его через Красное море? Как он заключил с Богом договор, который потом назовут Ветхим Заветом? И почему он разбил скрижали? Зачем Моисей водил свой народ по пустыне сорок лет и почему сам он так и не вошел в Землю Обетованную?

XIII век до Рождества Христова. В Египте фараон опасается усиления еврейской диаспоры и отправляет потомков Иакова на самые тяжелые работы — строить пирамиды и города, а всех новорожденных мальчиков приказывает убить. Именно в это время рождается Моисей. Оставленный в корзинке на водах Нила, он будет спасен дочерью фараона и воспитан при египетском дворе. Соответственно образование он должен был получить как потенциальный правитель. Военное дело, верховая езда, география, история, иностранные языки, религия — это всё он должен был знать в совершенстве.

От матери, которая выдавала себя за кормилицу, он узнает о своем еврейском происхождении. Повзрослев, однажды он вступится за раба-еврея, оубет надсмотрщика и будет вынужден бежать из Египта.

Согласно Библии, сорокалетний бегенец Моисей поселяется в соседней Мадямской земле. Женится и живет там простым пастухом еще сорок лет. Пока не встречается с чудом —

Неопалимой купиной. Голос Божий призывает его из тернового куста, который горит и не сгорает.

Господь повелевает Моисею вывести свой народ из египетского плена. «Воззвал к нему Бог из среды куста, и сказал: Моисей! Моисей! Он сказал: вот я! И сказал Бог: не подходи сюда; сними обувь твою с ног твоих, ибо место, на котором ты стоишь, есть земля святая. И сказал: Я Бог отца твоего, Бог Авраама, Бог Исаака и Бог Иакова... Я увидел страдание народа Моего в Египте и услышал вопль его от приставников его; Я знаю скорби его и иду избавить его от руки Египтян и вывести его из земли сей в землю хорошую и пространную, где течет молоко и мед... Итак, поиди: Я пошлю тебя к фараону; и выведи из Египта народ Мой, сынов Израилевых» (Исх. 3:4–10). Моисей пытается спорить и жалуется на свое косноязычие. Но голос свыше назначает ему в помощники родного брата — красноречивого Аарона. «Смотри, Я поставил тебя Богом фараону, а Аарон, брат твой, будет твоим пророком: ты будешь говорить всё, что Я повелю тебе, а Аарон, брат твой, будет говорить фараону, чтобы он отпустил сынов Израилевых из земли своей» (Исх. 7:1–2), — говорит ему Господь. Моисею предстоит воодушевить соплеменников и пробудить в них веру в избавление от рабства — духовного и физического.

«Казни египетские» — выражение, которое станет впоследствии библейским фразеологизмом. Страшные бедствия и катаклизмы обрушиваются на страну после того, как фараон отказывается отпустить еврейский народ из Египта. Превращение вод Нила в кровь, мор скота, град и огонь, нашествие жаб и саранчи... Через всё это открывается та истина, что есть Бог, Который ненавидит рабство — поражение человека человеком, Который

требует справедливости, наказывая работодателей и спасая поработенных. И только гибель всех египетских первенцев, включая наследника престола, заставляет фараона отпустить еврейский народ в пустыню.

В ночь накануне исхода из Египта иудеи впервые совершают Пасху, по-еврейски «песах» — «прохождение мимо».

«И сказал Господь Моисею и Аарону в земле Египетской, говоря: ...Скажите всему обществу сынов Израилевых: в десятый день сего месяца пусть возьмут себе каждого агнца по семействам, по агнцу на семейство... Агнец у вас должен быть без порока, мужского пола, однолетний; возьмите его от овец, или от коз, и пусть он хранится у вас до четырнадцатого дня сего месяца: тогда пусть заколет его всё собрание общества Израильского вечером, и пусть возьмут от крови его и помажут на обоих косяках и на перекладине дверей в домах, где будут есть его; пусть съедят мясо его в сию самую ночь, испеченное на огне; с пресным хлебом и с горькими травами пусть съедят его... Ешьте же его так: пусть будут чресла ваши препоясаны, обувь ваша на ногах ваших и посохи ваши в руках ваших, и ешьте его с поспешностью: это — Пасха Господня...

А Я в сию самую ночь пройду по земле Египетской и поражаю всякого первенца в земле Египетской, от человека до скота, и над всеми богами Египетскими произведу суд. Я Господь.

И будет у вас кровь знамением на домах, где вы находитесь, и увижу кровь и пройду мимо вас, и не будет между вами язвы губительной, когда буду поражать землю Египетскую.

И да будет вам день сей памятен, и празднуйте в оный праздник Господу во все роды ваши; как установление вечное празднуйте его» (Исх. 12:1–14).

С тех пор евреи стали совершать Пасху ежегодно в 15-й день месяца Нисана. В этот праздник особо подчеркивался аспект свободы — недостаточно было воспринимать воспоминание исторического исхода, но каждый человек должен видеть себя «вышедшим из Египта», сбросившим оковы рабства. Евреи всегда считали очень важным передать детям и последующим поколениям осознание себя свободными, это ощущение свободы.

Когда придет Христос, Он станет Агнем спасения, Новой Пасхой, избавлением от рабства греху. Именно поэтому Он избрет древний праздник Песах (Пасха) для заключения Нового Завета на Тайной вечери.

Согласно Библии Египет покинули 600 тысяч мужчин. С семьями — это больше миллиона человек. Но по оценкам некоторых современных ученых, израильтян было всего около пяти тысяч. Именно исход из Египта в полнолуние Нисана считается моментом рождения народа Божия. Как сказал один поэт: «В народ превращается племя!» С этого момента одно из многочисленных семитских кочевых племен стало преобразовываться в особый народ со своей особой идеологией и, прежде всего, особой верой в Единого Бога, став единственным монотеистическим народом на то время.

Евреи перешли через Красное, по-славянски — Черное, море, которое расступилось перед ними, но погубило армию фараона, преследующую израильтян. Современные научные версии объясняют это отливами и приливами либо тем, что тяжелые колесницы фараона увязли в заболоченных участках моря. Как бы там ни было, потрясенные чудом евреи отправились в путь по пустыни.

От Египта до Синая — два месяца пути. Пожалуй, это было самое сложное время в истории еврейского народа. Беглые рабы, не умеющие пользоваться обретенной свободой, должны были переродиться в народ Божий.

У подножия горы Синай народ расположился станом, а Моисей поднялся на вершину на встречу с Самим Господом Богом. Он вернулся оттуда со Скрижалями Завета — каменными плитами, на которых записан договор Бога с народом Израиля: Ветхий Завет. Всевышний обещает евреям покровительство и помощь, взамен ожидая послушания. Условия договора — десять заповедей о любви к Богу и ближнему. Те самые, которые станут основополагающим канонам для трех мировых религий.

Вернувшись на Синай еще на сорок дней, Моисей получал от Бога подробный свод законов — Тору. В отличии от всех других законов древнего мира, Тора должна была установить принципы справедливости в обществе в целом и между отдельными его представителями. Например, если человек нанес увечье другому человеку, то, кроме уплаты соответствующего штрафа, он должен был полностью оплатить лечение пострадавшего, а за совершение воровства необходимо компенсировать украденное в двойном размере.

Вокруг основного ядра — Десяти заповедей — вырос целый слой законов, который сформулирован в Пятикнижии Моисея. Позже, в иудейской традиции, предписания Торы дополнились многими различными талмудическими законами и запретами. И хотя современному взгляду все эти предписания кажутся чрезмерными, именно

благодаря им сохранилась целостность еврейской нации на протяжении многих веков. Ассимиляция любой нации препятствуют, в первую очередь, собственные государственные границы, общий язык, своя экономика, собственная законодательная и политическая система. Однако на протяжении почти двух тысяч лет еврейский народ не имел государственных границ, ведь после разрушения Иерусалима в I веке евреи, потеряв собственное государство, жили там, где им позволяли. У них отсутствовала собственная экономика — евреи занимались тем, чем им позволяли заниматься. Общий для всех священный язык был забыт, и в быту они пользовались языками тех народов, среди которых жили. Единственным, что объединяло рассеянных по всему лицу земли евреев, была Тора — Закон Моисеев, а также свод талмудических предписаний и запретов.

Общение Моисея с Богом на горе Синай продолжалось сорок дней. Но у народа не хватило терпения его дожидаться. Евреи нарушили только что полученную заповедь и соорудили себе кумира — идола, золотого тельца.

В мировой литературе и культуре ошибочно принято понимать фразеологизм «золотой телец» синонимичным словам «алчность» и «нажива». Но библейское повествование этой истории имеет совершенно противоположный характер. Евреи, думая, что Моисей погиб на Синае, требуют у его брата Аарона сделать им идола. Чтобы остановить воплощение этого замысла, Аарон пытается сыграть на их алчности и жадности: он просит еврейских женщин отдать для сооружения идола все свои золотые серьги и украшения. И на удивление, те, будучи одержимы этой идеей, с легкостью расстаются со своим золотом. Таким образом, золотого тельца уж никак нельзя считать символом наживы и алчности.

Спустившись с горы, Моисей попал на праздник поклонения золотому тельцу. В гневе он разбил каменные скрижали. За идолопоклонство казнил, не милуя, — три тысячи человек преданы смерти.

Снова поднявшись на Синай, Моисей сорок дней не ел и не пил, умоляя Бога простить его народ. С тех пор отблеск славы Божией сиял на его лице так ярко, что на него невозможно было смотреть. Поэтому впредь он всегда будет носить покрывало на голове.

УСиная стан находился около года. Вскоре, по инструкциям свыше, для служения Истинному Богу соорудили Ковчег завета и Скинию — палатку, походную часовню. Верховным священником был избран Аарон. Народ отправился дальше в пустыню. Там ему предстояло жить сорок лет, пока не выросло новое поколение, не знавшее рабства. Евреи постоянно роптали на Моисея, который привел их в

эти безжизненные места. В скитании по пустыне вождю предстояло не раз услышать жалобы народа на лишения и трудности. И неизменно он будет отвечать на них чудом.

Можно сказать, что все эти сорок лет они жили в условиях непрекращающегося чуда. Им не нужно было себя ничем снабжать, они питались манной небесной, из камней для них истекали источники, иудейское предание говорит, что у них не снашивалась одежда.

От Синая евреи направились к Ханаану. Это и есть Земля Обетованная. Потом она будет называться Палестиной и землей Израйля.

Первыми Моисей посылает в Ханаан разведчиков. На протяжении всех сорока лет Моисей говорил народу: «Я веду вас в прекрасную страну!» — «Откуда ты знаешь?» — спрашивали у него. «Бог сказал мне!» — всегда отвечал пророк. И действительно, перед взором разведчиков предстала земля с многочисленными садами и плодородными полями. Они были поражены ее богатством! В доказательство плодородности этой земли они принесли в еврейский стан фрукты. Плоды были огромны! Виноградную гроздь унести одному человеку было не под силу, ее смогли поднять и унести лишь вдвоем.

«И сказал Господь Моисею, говоря: пошли от себя людей, чтобы они высмотрели землю Ханаанскую, которую Я даю сынам Израйлевым; по одному человеку от колена отцов их пошлите, главных из них. И послал их Моисей из пустыни Фаран, по повелению

Господню, и все они мужи главные у сынов Израйлевых. И послал их Моисей высмотреть землю Ханаанскую, и сказал им: пойдите в эту южную страну, и взойдите на гору, и осмотрите землю, какова она, и народ, живущий на ней, силен ли он, или слаб, малочислен ли он, или многочислен? И какова земля, на которой он живет, хороша ли она, или худа? И каковы города, в которых он живет, в шатрах ли он живет, или в укреплениях? И какова земля, тучна ли она или тоща? Есть ли на ней дерева или нет? Будьте смелы и возьмите от плодов земли. Было же это ко времени созревания винограда.

Они пошли и высмотрели землю от пустыни Син даже до Рехова, близ Емафа; и пошли в южную страну, и дошли до Хеврона... и пришли к долине Есхол, и срезали там виноградную ветвь с одною кистью ягод, и понесли ее на шесте двое; взяли также гранатовых яблок и смокв; место сие назвали долиною Есхол, по причине виноградной кисти, которую срезали там сыны Израйлевы. И, высмотрев землю, возвратились они через сорок дней» (Числ. 13:2–26).

К слову сказать, современное министерство туризма государства Израиль выбрало изображение этих разведчиков, несущих виноградную гроздь, своим логотипом, считая их первыми туристами, посетившими эту землю.

Сам Моисей дошел лишь до горы Нево. Отсюда он увидел Землю Обетованную и умер. Было ему 120 лет. За грех неверия (Числ. 20:10–12) Господь не дал ему ввести народ в землю

желанную. «И взошел Моисей с равнин Моавитских на гору Нево... И сказалему Господь: вот земля, о которой Я клялся Аврааму, Исааку и Иакову, говоря: семеню твоему дам ее; Я дал тебе увидеть ее глазами твоими, но в нее ты не войдешь. И умер там Моисей, раб Господень, в земле Моавитской, по слову Господню; и погребен на долине в земле Моавитской против Беф-Фегора, и никто не знает места погребения его даже до сего дня» (Втор. 34:1–6).

Больше никогда у народа Божьего не будет пророка, равного Моисею. Только его одного, согласно Библии, Господь знал лицом к лицу. Потому называют его Боговидцем. И во все времена его будут почитать в Израиле как величайшего вождя, законодателя, первого мистика и боговдохновенного писателя.

Закончил свою жизнь Моисей пророчеством о грядущем Мессии: «И сказал мне Господь: ...Я воздвигну им Пророка из среды братьев их, такого, как ты, и вложу слова Мои в уста Его, и Он будет говорить им всё, что Я повелю Ему; а кто не послушает слов Моих, которые Пророк тот будет говорить Моим именем, с того Я взыщу» (Втор. 18:17–19).

Не случайно именно Моисей вместе с пророком Илией явится на горе Фавор в день Преображения Господня, чтобы беседовать с Иисусом Христом. Так пророк, принесший людям с горы Синай Ветхий Завет, встретится с Тем, Кто возвестит им в Нагорной проповеди Новый Завет — Благовест, Евангелие.

Подготовил игумен Афанасий (Бедный)

Паломники на горе Синай

До 400-ліття
заснування
обителі

З історії Мгарського Спасо-Преображенського монастиря

Мгарський Спасо-Преображенський монастир знаходиться неподалік від міста Лубен Полтавської області, на правому березі річки Сули. Існує переказ, що свята обитель бере свій початок ще у домонгольський період: нібито до XIII століття тут селилися ченці, копали печери. Однак частіше історію створення монастиря пов'язують з іменами князів Вишневецьких та ім'ям видатного церковного діяча, ревного захисника Православ'я митрополита Київського Ісаї (Копинського). Отримавши блискучу освіту в православних навчальних закладах князів Острозьких, Копинський зовсім молодим був пострижений у ченці Києво-Печерської Лаври. Чотирнадцять років провів він у невпинних молитвах в Антонієвих печерах. А потім отець Ісая став ігуменом Густинського (Підгірського) монастиря, очолював Київське Богоявленське братство, брав діяльну участь у створенні знаменитої Києво-Могилянської Академії.

Не дивно, що княгиня Раїна Могилянка (Вишневецька) з першого свого знайомства з ним у 1614 році «вдається в духовенство отцю Ісаїю», а чоловік її, князь Михайло Михайлович Вишневецький, «заднепровських своїх попов вручи во власть отцу Ісаїю і даде ему на сіє хартію свою». Ісая отримав на Густинсько-Прилуцький і Ладинсько-Підгірський монастирі фондуші, якими закріплювалися їхні володіння, а також листа від князя Михайла Михайловича Вишневецького до князя Симеона Івановича Лика в Лубни, «даби и zde вся мирне устроил и ограничил местце святое монастирь». Але за життя князя Михайла Вишневецького заснувати Лубенський монастир отцю Ісаїю не вдалося: у липні 1615 року Ісая (Копинський) у Густині «вся благочиннее устроивши отиде во свояси на пещеру в Киев» і з різних причин не міг бути в Задніпровській Україні досить довгий час, а в 1618 році помер «благодійний князь Михайло Михайлович Вишневецький». Після його кончини деякий час усім його майном володіла і розпоряджалася дружина Раїса Могилянка, яка і видала 18 січня 1619 року фондуш на заснування Лубенського Мгарського монастиря: «пам'ятаючи волю і наміри

Княгиня Раїна Вишневецька

славної пам'яті милого свого чоловіка, князя Михайла Корибута-Вишневецького, власним ім'ям його і тим листом моїм дозволяю фундувати монастир за Лубнами, від Лубен півмилі, у лісі Мгарському на горі, де раніше була пасіка, а також, чула, бував колись вже монастир, і доручила те місце у владу і всіляку справу отцю Ісаїю, ігумену Густинському і Підгірському, котрому й у всіх володіннях моїх задніпровських справу духовну доручила».

Рішення княгині не було випадковим, адже росла вона у православній родині, була двоюрідною сестрою митрополита Петра Могили і все життя свято зберігала батьківський заповіт: «Той, хто зміцнює і прикрашає Церкву, — зміцнює і прикрашає душу свою». Перекази свідчать, що місце для спорудження монастиря княгині вказали Ангели. Згадує про це в повісті «Близнець» Т. Г. Шевченко, який не раз бував у цих місцях: «...он бодро пустился в путь и слушал всенощное бдение в Лубенском монастыре, перед ракою святого Афанасия, патриарха александрийского. Переночевал в странноприимной и тут выслушал от какого-то переходящего богомольца легенду о успении святого Афанасия в сидячем положении. И о том, что дочери лютого Еремии Вишневецкого-Корибута снился сон, что она была в Раю и ее оттуда вывели ангелы, говоря, что если она своим коштом выстроит храм Божий в добрах своих близ города Лубен, то

поселится уже на веки вечные в Раю. Она и соорудила храм сей». Повість писалася у зашланні, 1855 року, і в чернетках є неточності: монастир заснований не дочкою, а матір'ю Яреми Вишневецького. Ще раз монастир згадується в повісті «Музикант»: «...я на другой день хотел было оставить Прилуки и отправиться в Лубны осмотреть и посмотреть на монастырь, воздвигнутый набожною матерью Еремии Вишневецкого-Корибута».

На жаль, невдовзі, близько 1619 року, княгиня Раїна Вишневецька померла, і місто Лубни дісталось у спадок її малолітньому сину Ієремії, опікуном якого був його двоюрідний дядько Костянтин Костянтинович Вишневецький. Треба було отримати підтвердження прав на влаштування монастиря Лубенського від нового опікуна, тому Ісая (Копинський), який на той час (з жовтня 1620 року) був уже єпископом Перемишльським, разом з громадянами лубенськими звернувся за новим дозволом будувати у Мгарі монастир і отримав з цього приводу від князя Костянтина письмовий акт від 14 березня 1623 року. Ось що далі говориться в Густинському літописі про заснування Мгарського монастиря: «Після цього (в 1624 році) отець (Ісая Копинський) пішов до Лубен і там також, порадившись з христілюбивими громадянами, знайшов зручне місце для монастиря і громадяни всі разом раділи, — бо тоді ще і «військові люди» (малоросійська знать)

зберігали «благочестя» (православну віру), — і всі за справу взяли старанно і багато чувствували святителя (Ісаю) за те, що він піклується про спасіння їх, і зразу ж, написавши грамоти, надіслали їх князю Констанцію Корибуту Вишневецькому, прохаючи у нього дозволу і пільг (на будівництво монастиря). Князь ні трохи не противився цьому, бо знав отця (Ісаю) здавна, і коли посланці отримали дозвіл і привілеї, принесли все отцю, то всі раділи такій милості Божій і княжій, — що все сприяє побудові монастиря. І відразу отець (Ісая), принісши Богу молитви і здійснивши освячення води, словистив про все в церкві християнам, що і їх відвідав Бог. Почав же першим сам отець (Ісая) копати печеру і очищати хмиз для будівництва келій. Зведення святої обителі Мгарської почалося в 1624 році».

З цієї історії, наскільки вона викладена в Густинському літописі, бачимо, що спочатку Лубенський Мгарський монастир отримував усе необхідне з Густинського монастиря: в Лубенський монастир з Густинського переводять частину братії, виділяють частину майна, і все, що потрібно було, посилалося так само. Лубенський монастир спершу не мав навіть свого ігумена, а управлявся ігуменами монастиря Густинського, під безпосереднім наглядом засновника свого, єпископа Ісаї.

У 1628 році в Лубенському Мгарському монастирі відбулося закладення першої

дерев'яної Преображенської церкви. Одночасно з Преображенським храмом будувалася невеличка трапезна з влаштованою в ній Благовіщенською церквою, будівництво якої було закінчено в 1629 році. І саме з цього часу і з призначення в 1629 році окремого ігумена цієї обителі Феодосія можна вважати існування Лубенського монастиря самостійним.

З Мгарською обителлю пов'язані трагічні моменти сімейства Вишневецьких, роль якого в історії Православної Церкви важко оцінити однозначно. Можна погодитися, що в цілому князі Вишневецькі сприяли зміцненню православної віри у своїх володіннях. Особливо Раїна Могилянка (Вишневецька), яка відійшла до Господа надто рано, в 30 років.

Малолітній син Раїни, Ієремія (більше відомий у народі як Ярема), потрапив під опіку дядька Костянтина Вишневецького. Після навчання у Львівському єзуїтському колегіумі Ярема став ревним католиком, визначивши таким чином напрям усього свого життя і подальшу трагічну долю.

Усе ж таки і сам Костянтин, і Ярема не наважувалися надто утискати Православну Церкву у краї лубенському. Відомо, наприклад, що Костянтин Вишневецький у 1630 році видав акт Мгарському монастирю на підтвердження володіння вільшанськими землями. Авторі історичних досліджень відзначають, що, можливо, цьому сприяла близькість цій обителі таких відомих православних

Ігумен Мельхіседек
(Значко-Яворський)

Константинопольський
Патріарх Серафім (Анін)

Київський митрополит Йосиф
(Нелюбович-Тукальський)

Святитель Афанасій
Лубенський, чудотворець

Архієпископ Тобольський
Амвросій (Келембет)

діячів, як митрополит Петро (Могила) та Ісає (Копинський). Напевно, мали також силу заповіт матері і пам'ять предків. У грамоті, виданій у 1636 році Мгарському монастирю, Ярема пише: «Я сам, пам'ятаючи і споглядаючи гаряче і благоговійне вознесіння Богу молитв отцями-монахами грецької релігії, котрі живуть у мой маєтності, монастирі Мгарському, і щоб гарячіше підносили молитви за моїх предків... віддав я їм село Мгар з доходами, що мені належать, надаючи їм це в користування на віки вічні».

Водночас Ярема будував костюль у Лубнах і підтримував католиків-бернардинців — їхній Лубенський монастир, сади і поля з лікарськими рослинами розташовувалися поруч з резиденцією князя.

До речі, після того як повстанці Максима Кривоноса під час визвольної війни 1648 року зруйнували княжий замок і католицький монастир, вирощування лікарських рослин і практику фітотерапії успадкували монахи Мгарського монастиря. Відомо, що вони займалися вирощуванням, збиранням, заготівлею лікарських рослин, готували з них ліки, котрі розповсюджували серед прихожан. Ця діяльність братії була настільки успішною, що свого часу Петро I, повертаючись цими місцями після Полтавської битви, повелів заснувати тут першу польову аптеку.

Від самого заснування 1619 року Мгарський монастир відігравав визначну роль у духовному житті України, завжди залишаючись твердинею Православ'я. У 1622 році ігумен монастиря Ісає (Копинський) створив у Лубнах православне братство, яке активно протистояло покатоличенню лівобережних українців. Історик і краєзнавець, дійсний член Полтавської Ученої Архівної комісії Матвій Григорович Астряб у своїй праці «Лубенський Мгарський Спасо-Преображенський монастир» (1915) пише, що «ігумен Калістрат з честю відстоює православ'я в обителі від католицького натиску ксьондзів-бернардинців і від грабіжницьких нападів польських жовнірів».

За чотири століття існування монастирські стіни зустрічали багатьох видатних людей. Так, у 1663 році в Мгарі під ім'ям ченця Гедеона перебував син Богдана Хмельницького — Юрій. У 1781–1786 роках ігуменом монастиря був отець Мельхіседек (Значко-Яворський) — ідейний натхненник Коліївщини.

Узагалі розвиток Мгарського монастиря завжди перебував під уважною опікою

українських гетьманів і російських монархів, які не раз видавали йому охоронні універсали і жалували грамоти, сприяючи розширенню монастирських угідь і його господарській незалежності.

У лютому 1654 року в обитель прибув святий Афанасій (Пателларій), Константинопольський Патріарх, твердий поборник Православ'я, на той час зміщений з Вселенської кафедри і прийнятий у Молдові, де отримав у керування монастир у Галаці. Повертаючись з Москви через Україну, важко хворий святий зупинився у Мгарському монастирі. Тут хвороба його загострилася, і 5 квітня він почив. Патріарх був похований ігуменом Петронієм (Левковичем) у кам'яному склепі монастирського Преображенського собору за східним звичаєм: у патріаршому одянні і в сидячому положенні. 1 лютого 1662 року святі мощі святого були знайдені нетлінними, він був прославлений у сонмі святих (пам'ять 15 травня за н. ст.). Незвичне для Русі поховання святого в сидячому положенні стало причиною найменування його Афанасієм Сидячим. Нині його мощі перебувають у Благовіщенському соборі Харкова.

У Мгарській обителі знайшли свій вічний спокій Константинопольський Патріарх Серафим (Анін) у 1799 році, Київський митрополит Йосиф (Нелюбович-Тукальський) у 1676 році, архієпископи Тобольський Амвросій (Келембет) у 1826 році і Полтавський, пізніше Псковський, Мефодій (Піснячевський) у 1845 році.

З 1737 року ігуменом, а з 1744-го — першим архимандритом монастиря був майбутній святий Іоасаф (Горленко), єпископ Белгородський (його чесні мощі знаходяться у Преображенському соборі Белгорода).

У XVII–XVIII століттях створюється літопис Мгарського монастиря, що містить цінні відомості з монастирської історії та історії України. Нині копії цих рукописів зберігаються у наукових бібліотеках, зокрема в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

Святу обитель відвідували гетьмани України, громадські та культурні діячі. Тут бували цар Петро I, Олександр Пушкін, гетьман Іван Мазепа, чимало класиків української літератури XIX і XX століть, зокрема і Тарас Шевченко.

Іноді відвідувачі монастиря ставали його ктиторами. У 1684–1692 роках на кошти гетьманів Івана Самойловича та Івана Мазепи був споруджений величний кам'яний Спасо-Преображенський

собор. У 1785 році на місці, де усамітнювався для молитви святий Афанасій, була побудована дзвіниця. Тоді ж засновано скит з церквою Благовіщення Пресвятої Богородиці. У розписі монастирських храмів брав участь відомий іконописець І. Максимович.

Монастир справив значний вплив на духовне становлення уродженця Лубен блаженного Паїсія (Яроцького) Печерського, преподобного Германа (Клиць), настоятеля Святогірської Успенської пустині, оптинського ігумена Феодосія (Попова) та багатьох інших.

Після державного перевороту 1917 року озвірілі «будівничі нового життя» розстріляли ні в чому не винних мгарських ченців на чолі з ігуменом Амвросієм. Архіви свідчать про те, що братія Мгарського монастиря не піддавалася революційним і націоналістичним віянням і стояла на боці канонічного

Православ'я, за що не раз звинувачувалася в реакційності. У 1919 році були вбиті ігумен і шістьнадцять ченців, інші залишилися живі, деякі отримали поранення різного ступеня тяжкості.

Після повторного вступу денікінців до Лубен тіла убієнних спочатку привезли в каплицю при земській лікарні, в потім — у монастир. Поховали за вівтарем скитської церкви. На місці поховання новомучеників встановлено хрест.

У 1930-ті роки на території монастиря був створений патронат, де утримували дітей «ворогів народу». З 1937 року тут дислокувався дисциплінарний батальйон, з 1946-го розташовувалися військові склади. А в 1985-му в монастирських будівлях було розміщено піонерський табір.

Довгі роки нехтування святинями і гоніння на Церкву далися взнаки Мгарській обителі.

У розореному, напівзруйнованому стані до 1993 року перебували Преображенський собор, дзвіниця, Благовіщенська тепла церква, настоятельський корпус, корпус келій XVIII століття, скитська церква святого Афанасія (нині Благовіщенська), частина огорожі.

У травні 1993 року монастир було повернуто Православній Церкві. На чолі з намісником монастиря архимандритом Філіпом (Осадченком, тепер митрополит Полтавський і Миргородський) почалося відновлення святині. 15 травня того ж 1993 року, в день пам'яті святого Афанасія, в монастирі було відправлено першу літургію. А в лютому 1994 року було звершено перший чернечий постріг.

Протоієрей Борис Кондрат, клірик Спасо-Преображенського Мгарського монастиря

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П-1

АБОНЕМЕНТ на газету

01125

Відомості Полтавської єпархії	Кількість комплектів	1
-------------------------------	----------------------	---

на 2019 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куди

поштовий індекс

адреса

Кому

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ на газету

01125

Відомості Полтавської єпархії	Кількість комплектів	1
Вартість передплати		
переадресування		

на 2019 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

поштовий індекс

місто, село

код вулиці

область

буд.

корп.

кв.

район

вулиця

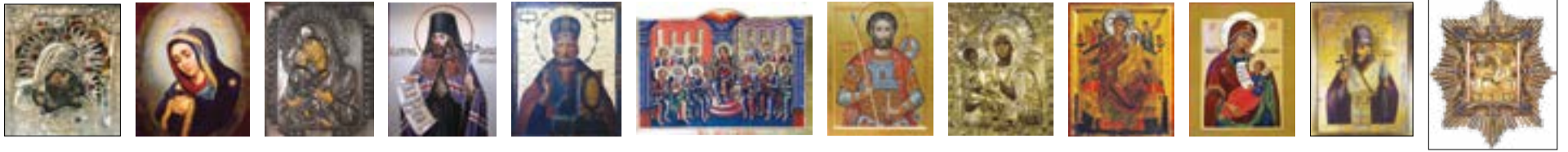

Архієпископ Полтавський
Мефодій (Піснячевський)

Святий Іоасаф (Горленко)

До святинь храмів Полтави

Макаріївський кафедральний собор

вул. Лялі Убийвовк, 2-а, тел. +38 (0532) 59-25-76

Горбанівська ікона Божої Матері

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Ікона прмч. Макарія з часточкою мощей

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у четвер о 17.00)

Хрестовоздвиженський монастир

вул. Паїсія Величковського, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68

Мощі свт. Афанасія (Вольховського) і свт. Іларіона (Юшенова)

(молебень з читанням акафіста у суботу о 7.00)

Ікона Божої Матері «Оупованіє всѣхъ концѣвъ земли»

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 16.00)

Спаський храм

вул. Соборна, 10, тел. +38 (05322) 2-86-29

Ікона Божої Матері «Троїцица»

(молебень з акафістом у неділю о 16.00)

Храм мученика Іоанна Воїна

вул. Маршала Бірюзова, 64-б, тел. +38 (0532) 65-30-07

Ікона мч. Іоанна Воїна з часточкою мощей

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Ікона Божої Матері «Вісцаріца»

(читання акафіста у вівторок о 17.00)

Ікона Божої Матері «Оутолі моѣ пчѣли»

(читання акафіста в четвер о 17.00)

Андріївський храм

вул. Сінна, 3-а, тел. +38 (0532) 56-93-49

Ікона мц. Наталії з часточкою мощей

(читання акафіста мчч. Адріану і Наталії за вечірнім богослужінням у неділю о 18.00)

Ікона Богородиці «Вісцаріца»

(читання акафіста у четвер о 18.00)

Ікона свт. Іоанн Шанхайського з часткою мощей

(читання акафіста у понеділок о 18.00)

Свято-Троїцький храм

вул. Паїсія Величковського, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68

Ікона «Сошествіє Святаго Духа»

(молебень Святому Духу в среду о 12.00)

Ікона свт. Миколая Чудотворця з часточкою мощей

(молебень свт. Миколаю в четвер о 12.00)

Пантелеймонівський храм

вул. Європейська, 64, тел. +38 (0532) 53-21-58

Ікона вмч. Пантелеймона з часточкою мощей

(читання акафіста вмч. Пантелеймону у вівторок о 10.00)

Ікона свт. Миколая Чудотворця

(читання акафіста в четвер о 10.00)

Храм святих мучениць Віри, Надії, Любові

проспект Першотравневий, 23, тел. +38 (0532) 2-16-59

Ковчег з часточкою мощей свт. Іоасафа Белгородського

(читання акафіста в суботу о 9.30)

Почаївська ікона Божої Матері

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Вознесенський храм

вул. Зоряна, 2, тел. +38 (0532) 66-16-23

Ікона Божої Матері «Владимірская Пшкарівська»

(читання акафіста у неділю о 17.00)

Серафимівський храм

вул. Героїв Сталінграда, 1-б, тел. +38 (0532) 58-34-96

Ковчег з часточкою мощей прп. Серафима Саровського

(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Ікона Богородиці «Неупиваема Чаша»

(читання акафіста в середу о 9.30)

Ікона Богородиці «Въ родѣхъ Помощница»

(читання акафіста в п'ятницю о 9.30)

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

Зворотній бік форми СП-1

(Абонемент)

На абонементі повинен бути проставлений відтиск касового апарата. При оформленні передплати (переадресування) без касового апарата на абонементі проставляється відтиск календарного штемпеля відділення зв'язку. У цьому разі передплатнику видається абонемент з квитанцією про оплату вартості передплати (переадресування).

(Доставна картка-доручення)

Передплатник із сплачених ним коштів за передплату доручає Розповсюдженню сплатити Видавцю суму в розмірі видавничої вартості передплаченого видання на умовах і в строки, визначені Розповсюдженцем.

Оголошення

Шановні читачі!

Газета «Відомості Полтавської єпархії» з року в рік веде літопис церковного життя єпархії, знайомить віруючих з цікавими подіями і людьми, розповідає про святих землі Полтавської і маловідомих святих, висвітлює питання основ віри, православної педагогіки, православного мистецтва тощо. Щоб і надалі наш часопис мав можливість нести до своїх читачів друковане слово, просимо підтримати його — оформити поштову передплату на наступний рік для себе, своїх рідних і близьких людей. Бланк передплати надруковано на с. 17–18, його можна отримати також у відділеннях поштового зв'язку.

Редакція

«Відомостей Полтавської єпархії».

Поминовение усопших Великим постом

«Бог есть любовь» (1Ин. 4:8). Это, собственно, уже итог всего Священного Писания. «Любовь познали мы в том, что Он положил за нас душу Свою: и мы должны полагать души свои за братьев» (1Ин. 3:16). «Станем любить не словом или языком, но делом и истиною» (1Ин. 3:18).

Одним из действенных проявлений нашей любви к ближним является поминовение усопших. А поскольку ушедшие в мир иной уже не могут нас отблагодарить, то такая молитва является совершенно бескорыстной нашей жертвой, безмездным выказыванием любви, каким, собственно, и должно быть это великое чувство. О необходимости молитвенной помощи почившим, думается, христианам известно достаточно. Именно потому что усопшие уже не могут помочь себе сами, но мы, живые, в силах облегчить их участь, Святая Церковь как любящая Мать установила различные виды поминовений в течение всего года, разработав стройную систему.

Итак, Великим постом поминовение не прекращается. Но изменяется его характер. Чтобы понять ход этих изменений, сначала всё-таки вспомним устав поминовений «всех преждепочивших отец и братьев наших, где лежащих и повсюду православных» вне поста.

Согласно действующему у нас уставу непременно в той или иной форме, кратко или пространно, совершается поминовение усопших и на ежедневных богослужениях, и тем более на нарочитых. Об усопших возглашаются ектении, они поминаются на полунощнице, литии, на панихиде, им посвящаются парастасы. Но ни одно из этих поминовений по своей силе и действенности не сравнимо с поминовением на проскомидии и по освящении Даров на литургии. «Великая честь — помянуть чье-либо имя в час, когда совершается воспоминание “Страшной Жертвы, Страшных Таинств” и присутствует Сам Владыка Христос», — замечает святитель Иоанн Златоуст в беседе на Послание к Филиппийцам.

Как важно поминовение на литургии, можно видеть из следующего случая. Еще до прославления святого Феодосия Черниговского (1896) иеромонах (знаменитый старец Алексей из Голосеевского скита Киево-Печерской Лавры, умерший в 1916 году), переоблачавший мощи, устал, задремал, сидя у мощей, и увидел перед собой святого, который сказал ему: «Спаси-

бо тебе за труд для меня. Прошу также тебя, когда будешь служить литургию, упомянуть моих родителей»; и назвал их имена — иерей Никита и Мария. До видения эти имена не были известны. «Как можешь ты, святителю, просить моих молитв, когда сам ты стоишь перед Небесным Престолом и подаешь людям Божию благодать?» — спросил иеромонах. «Да, это верно, — ответил святитель Феодосий, — но приношение на литургии сильнее моих молитв». Истинность видения была подтверждена спустя несколько лет после канонизации, когда в монастыре, где святитель Феодосий был игуменом, нашли его помянник с именами родителей, что соответствовали названным иеромонаху Алексею.

Но если вне Великого поста Божественные литургии совершаются Церковью ежедневно, то в период Четырехдесятницы в будние дни литургии с проскомидией (по чину святителей Иоанна Златоуста и Василия Великого) не совершаются — они служатся только по субботам и воскресеньям и в особые праздничные дни. По мысли Святой Церкви, дни поста и покаяния — не время для этой торжественнейшей из служб. Кающиеся и плачущие о своих грехах должны понести как бы некоторую епитимию — быть лишенными в эти дни величайшего для христиан утешения причащаться Святых Таин. А поскольку все умершие православные христиане остаются членами Церк-

ви, собратьями живущих на земле, то чтобы они соучаствовали живущим не только в радости, но и в скорби и плаче, то и они лишаются сладчайшего поминовения на литургии.

Но полностью лишить почивших поминовения Церковь по своей любви к человеку не может. Потому она не только сохраняет заупокойные моления на ежедневных вечерне, повечерии, полунощнице, утрени и изобразительных, но и совершает нарочитое поминовение усопших во вторую, третью и четвертую субботы Великого поста, которые мы называем «родительскими».

Кроме того, существует благочестивая традиция совершения постового сорокоуста, или постовика. Накануне Великого поста верующие оставляют в храме записку с именами своих покойных сродников. После каждого уставного богослужения их будут помянуть на литии, и таким образом отшедшие от нас получают некоторое утешение и в постовой период. Не будем также забывать и наставление святителя Иоанна Златоуста не только приносить за покойных молитвы, но и подавать милостыню. На канон можно (как жертву в память об усопшем) принести хлеб, муку для выпечки просфор, фрукты, шоколад, орехи, сахар — одним словом, любой продукт из тех, которые можно есть в пост.

Подготовила Юлия Иванова

Школа добра

Ремесло и профессия

Ольга Иженякова

После первого курса я восстанавливала нервную систему в одном из самых замечательных санаториев, какой можно только представить. История болезни, вернее, болезней, по объему походила на рукопись солидного романа и вмещала в себя многое: острый гастрит, гайморит, малокровие, сердечную недостаточность...

В общем, я недоедала (это был 1992 год, и я одна жила в чужом городе), недосыпала, училась ночи напролет, боясь пуще смерти «хвостов», в итоге стала кандидатом на получение государственной стипендии и, увы, инвалидности. Теперь мне прописывалась самая щадящая диета, при том что столовая сельского санатория разносолами не отличалась, и за столом я сидела с инвалидом войны. Мой сосед участвовал в Сталинградской битве, но о потерях не говорил, да и зачем, когда и так было видно: части органов у него попросту не было, а то, что имелося, требовало постоянного медицинского контроля и порой даже вмешательства. Но, в отличие от меня, он ходил веселым, бодрым, всё время что-то чинил пациентам и медперсоналу — то старый радиоприемник, то сапоги, то электропроводку; временами перочинным ножиком выстрогивал из березового бревна ложки, а в вечернее время доставал гармонию и душевно играл «Самара-городок» или «Хасбулат удалой», и так у него всё ладно получалось, что я, нахмуренная, обычно стороной обходила его: тоже мне, счастливчик нашелся.

В один из дней, когда мы сидели за столом и я уныло смотрела, как всем разносят какао, а нам двоим — компот без сахара, он со мной в непринужденной манере заговорил, спросил — нет, не почему я мрачнее тучи и даже не на кого учусь, — а что я умею делать руками. Признаться, меня вопрос застал врасплох: я учусь интеллигентной профессии, зачем мне руками работать?

— Ну и что? — улыбался мой собеседник. — Будь ты семи пядей во лбу, а руками всё одно должна работать: коврики вязать, одежду шить, туески (емкости из березовой коры) выделывать, хлеб печь...

По мере того, как он перечислял, казалось бы, пустяковые обязанности, глаза мои делались всё круглее и круглее. В моем понимании эти навыки не совмещались со специальностью юриста.

Я замолчала и покраснела. И до меня вдруг отчетливо дошла простая до примитивности мысль, что даже самый лучший диплом не гарантирует стопроцентного устройства на хорошую работу, да и на

<http://www.pravoslavie.ru>

работу вообще; что он, вполне возможно, не защитит меня от неустроенности быта. Более того, обретя, казалось бы, профессиональную или даже финансовую независимость, я всё равно буду зависеть от тех, кто ремонтирует мое жилище и чинит одежду, стану покупать не пойми из чего полуфабрикаты еды...

— Кроме того, — уверенно говорил мой собеседник, — ручной труд очень нервы успокаивает. Представляешь, если бы ты умела вязать или вышивать, ты бы здесь не оказалась. А почему? Ты бы переключалась с одного дела на другое, а когда руки работают, ум отдыхает-отдыхает, а потом вдруг выдает решение проблемы. А всё почему? Потому что он переключился: со стороны дело видней. Не веришь? Вот пример: наш земляк Дмитрий Иванович Менделеев. Разве он только химией занимался? Нет. Он делал чемоданы, да какие! Они по сей день хранятся в музее и частных коллекциях. (Впоследствии я в этом убедилась. — Авт.) А великий хирург Николай Иванович Пирогов после того, как помогал скульптору, придумал гипс. Вот царь наш Николай II до чего велик был: император! — а по хозяйству всё умел: и дрова пилить, и грядки возделывать. Как-нибудь на досуге фотографии посмотри где-нибудь в архивах. Не было у него праздности и в помине. И, между прочим, вся семья у него физически работала, хотя запросто могли отговориться: дескать, мы благородных кровей, наше дело — ручкой народу махать да на балах блистать. Но вместо этого великие княжны перевязывали раненых в госпитале и шили одежду. Запомни: все достойные люди умеют и любят работать физически. Настоящий профессиональный успех обычно приходит к трудягам. Думаешь, у всех этих людей забот было меньше твоего? На самом деле человек — большая ценность, и он должен уметь беречь себя и

ближних. Каково твоим родителям знать, что их ребенок болен? Нужно держать себя в руках, чтобы можно было поддержать близких, а не быть им обузой.

Сразу после обеда я по совету соседа пошла в заросли вербы и его ножиком нарезала много мелких прутьев, семь средних и три больших. Получился замечательный остов корзинки, а дальше мне он только показал, я доплетала корзинку уже сама. Потом еще одну... Как бы между делом он мне рассказывал о пользе березового листа и полевой ромашки. Я собирала иван-чай, полынь и осот. В утренние часы рвала конский щавель и полевой хвощ, ходила с корзинкой в лес за брусничным листом и сушила его под кроваткой на газетах; взятой у завхоза лопатой накопила корни репейника...

Ну, а книги, взятые из дому, оказались большей частью непрочитанными. Впрочем, я зря переживала: осенью выяснилось, что в связи со сменой Конституции многие предметы, в первую очередь те, что по идеологической части, из программы убрали. Зато после учебных занятий я делала добротные отвары и настои в студенческом общежитии, которые многие ребята до сих пор вспоминают с благодарностью. А еще я полюбила народные песни.

С тех самых пор я по совету санаторного соседа (имя его, к сожалению, не помню) стала вникать во все стороны жизни. Уже ближе к концу лечебного курса выяснилось, что человек этот был не только всесторонне одарен, но и прекрасно образован: окончил архитектурный институт, прекрасно говорил по-немецки, разбирался в искусстве — в музыке, балете. И, несмотря на выдающиеся заслуги перед Родиной, ордена и медали, много и плодотворно работал для себя и людей: стоял на лавке, выжигал, ремонтировал, бондарил, плел сети для лова рыбы, конопатил, камни тесал... Просто так, потому что другому не умел, не мог ни минуты сидеть без дела, всегда во всем находил работу и прок. Даже из использованных капельниц умел делать удивительных рыбок.

Сейчас, по прошествии многих лет, с уверенностью могу сказать, что это была одна из судьбоносных встреч, которая повлияла не только на характер, но и на жизнь. И задавая себе вопрос: а если вдруг беда, война, безработица, что я буду делать, чтобы элементарно прокормиться? — отвечаю: да, пожалуй, кое-что всё-таки смогу: стирать, вязать, красить, варить, консервировать, корзинки плести... Не только для себя, но и для ближних. У меня были удивительные учителя.

Вітаємо

Редакція газети «Відомості Полтавської єпархії» щиро вітає кліриків Полтавської єпархії з ювілейними датами, які вони святкуватимуть у березні 2019 року:

протоієрея Стефана Водяника, настоятеля Тихонівського храму міста Полтави, з 45-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 13 березня;

протоієрея Георгія Коваленка, клірика Миколаївського собору міста Горішні Плавні, з 30-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 20 березня;

протоієрея Миколая Ковальова, настоятеля Вознесенського храму селища Котельва, з 20-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 21 березня;

ієромонаха Диниїла (Корчевого), насельника Спасо-Преображенського Мгарського монастиря, з 5-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 22 березня.

Пам'ятка

Четыредесятницей не пренебрегайте, она составляет подражание жительству Христову.

Священномученик Игнатий Богоносец

Берегитесь измерять пост простым воздержанием от пищи. Тот, кто воздерживается от пищи, а ведет себя неподобающе, уподобляется диаволу, который хотя ничего не ест, однако ж не перестает грешить.

Святитель Василий Великий

Никогда не может достигнуть совершенной чистоты тот, кто надеется приобрести ее одним телесным постом, если не познает, что воздержание нужно для того, чтобы после усмирения плоти постом он мог легче вступить в брань с прочими страстями.

Авва Серапион

У Свято-Макаріївському кафедральному соборі щосуботи об 11.00 проводяться заняття шахово-шашкового гуртка для дітей. Веде гурток протодиякон Олександр Дубовий. Запрошуються усі бажаючі.

Богослужіння в Богородицькому Горбанівському монастирі

На честь святині землі Полтавської — Горбанівської ікони Божої Матері — освячено храм і утворено монастир на місці її знайдення, неподалік села Горбанівка, біля Баронівських ставків. Поруч б'є святе джерело, що з'явилося, за переданням, після знайдення ікони.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у храмі обителі Великим постом звершуються такі богослужіння:

На першій седмиці уставні богослужіння о **8.00** і о **15.00**.

З другої седмиці:

понеділок: 8.00 — читання Псалтирі;

вівторок: 8.00 — читання Псалтирі, **16.00** — вечірне богослужіння;

середа: 8.00 — Літургія Передосвячених Дарів;

четвер: 8.00 — читання Псалтирі;

п'ятниця: 8.00 — Літургія Передосвячених Дарів, **16.00** — вечірне богослужіння;

субота: 8.00 — Божественна літургія, **16.00** — всенічне бдіння;

неділя: 8.00 — Божественна літургія.

У **святкові дні** Божественна літургія о **8.00**, напередодні всенічне бдіння о **16.00**.

Духовно-просвітницькі курси в Полтаві

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, обласне відділення Всеукраїнського православного педагогічного товариства проводить духовно-просвітницькі курси для педагогів, вихователів, керівників навчальних закладів та всіх, хто прагне долучити підростаюче покоління до вічних цінностей християнства. На курсах вивчаються Священне Писання, церковна історія, християнська культура, основи літургії.

Заняття відбуваються щочетверга о **18.00** в новому корпусі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, вул. Остроградського, 2).

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» — додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

ВИХОДИТЬ У ГАЗЕТИ:

«Полтавський вісник»:

передплатний індекс — **61582**

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідчення про державну реєстрацію: КВ №11359-232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-б, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 67-57-72.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: протоієрей Миколай Довганич, диякон Марк Кучеренко.

Листування з читачами ведеться тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 3000 прим. Замовлення №1953302. Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст». 69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.